

*Pirms iedezdz sveci egles zarā,
dedz svētku liesmu sirdī savā
ar piedošanu, sapratni,
ar mīlestības dzirksteli
un tīci – tas ir tavā varā –
nest gaismu, kā to sveces dara...*

S. Vasiļevska

*Lai gaiši un sirsnīgi Ziemassvētki!
Dzīvesspēku un dzīvesprieku jaunā gada gājumam!*

Laikraksta „Izglītība un Kultūra” redakcija

LĪDZ 2018. GADA 5. JANVĀRIM PAGARINĀM

iespiestās un elektroniskās avīzes „Izglītība un Kultūra”,
elektronisko žurnālu „Pirmsskolas Izglītība” un „Vecākiem”,
iespiestā žurnāla „Praktiskie Rokdarbi”
2018. gada abonēšanas kampaņu REDAKCIJĀ!
Laikraksta gada abonements – 66,50 EUR
(cena VAS „Latvijas pasts” – 70 EUR).

KOMPLEKTĀ IZDEVĪGĀK!

Sk. 15. lpp.

Gaidot Ziemassvētkus, skolēni mācās dalīties

FOTO: no skolas arhīva

Talsu pamatskolas skolēni Maija Mārīte Kundziņa (no kreisās), Mārcis Prihodjko, Samanta Muceniece, Rebeka Hohlova, Krista Grīntāle ar pašu ceptām piparkūkām un koncertu iepriecināja Latvijas Sarkanā Krusta sociālās aprūpes centra „Stūrīši” iedzīvotājus.

IK DAIGA KĻANSKA

Decembrī Latvijas skolas pārtop par brīnumainām darbnīcām, kurās top Ziemassvētku kartītes, rotājumi telpām un Ziemassvētku eglītei, put milti un pa spīdīgu piparkūku miklu ripo miklas ruļļi, un, raugi, pēc brīža

visa skola ietinas kārdinošā piparkūku smaržā. Kabinetos skan Ziemassvētku laika dziesmas un skaņdarbi, tiek slīpēti deju soļi, lai koncertos priecētu lielus, mazus klausītājus gan savā skolā, gan kaimiņskolā vai veco ļaužu namā.

Šāgada izskaņā ar savu Ziemassvētku gaidīšanas un svinē-

šanas stāstu aicinājām dalīties Talsu pamatskolas direktores vietnieci audzināšanas darbā un bibliotekāri **Ingunu Fricbergu**. „Mūsu skola ir vecākā Talsos un nākamgad svinēs 100 gadu jubileju. Skolā mācās 238 skolēni. Mums ir arī mūzikas novirziena pamatizglītības programma, kurā skolēni mācās blokflautas,

saksofona, klavieru, ģitāras, sitamo instrumentu spēli, tādēļ visi mūsu svētku pasākumi ir muzikāli un mums nevajag aicināt viesmāksliniekus katriem svētkiem,” lepojas I. Fricberga.

Talsu pamatskolā Ziemassvētkus gaida, darot labus darbus. Skolā ir tradīcija, ka adventes laika pirmdienu rītos pagalmā

visi sanāk kopā, lai iedegtu sveci. Noskaņai skolēni ir sagatavojuši nelielu muzikālu priekšnesumu. 7. klases skolēni ir atbildīgi par adventes vainaga izgatavošanu. „Iepriekšējos gados mēs aicinājām luterāņu vai baptistu draudzes mācītāju teikt uzrunu, bet

Turpinājums 3. lpp. ►

Mīlie lasītāji!

Sirsniņš paldies jums par to, ka lasījāt mūsu laikrakstu un elektroniskos izdevumus, dalījāties savā pieredzē, priekos, pārdomās, paudāt savu viedokli par dažādiem izglītības nozarei un valstij svarīgiem jautājumiem!

Un liels paldies par uzticību nākamajam gadam, abonējot mūsu redakcijas kolektīva veidotos izdevumus! Paldies par labajiem vārdiem, ko sūtījāt kopā ar abonēšanas pieteikumiem! Tie, tāpat kā tikšanās ar dzīvesgudriem cilvēkiem, kuri drosmīgi meklē sevī spēku dzīvei aizvien grūtāk izprotamajā pasaulē, patiesi iedvesmo un stiprina mūs radošajā darbā.

Izbaudiet gan baltus, gan pelēkus Ziemassvētkus, dalieties mīlestībā un sirds siltumā ar saviem tuvajiem cilvēkiem! Stāvēt uz gadumijas sliekšņa, notveriet kādu laimes mirkli! Laikraksta lappusēs satiekamies nākamā gada 11. janvārī!

Ar laba vēlējumiem – laikraksta „Izglītība un Kultūra” galvenā redaktore **Daiga Kļanska**

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Viens no aizejošā gada secinājumiem – daudzkārt viss jaunais ir aizmirstas vecās patiesības, kā arī saziņas telpa ir pilna ar izdomājumiem, ar kuriem cenšas mūs piemānīt, apmulsināt, iebiedēt. Vienā vārdā – blefošana. Jaunā gada grūtajos brīžos vēl atcerēties mūsu tautas viedos vārdus, ieskatīties un ieklausīties tajos: rīts gudrāks par vakaru; liku bēdu zem akmeņa, pāri gāju dziedādams (-a). Vēlu it īpaši stingri turēties pie principa „dots devējam atdodas”. Pats par sevi saprotams, gan labajā, gan arī ļaunajā rīcībā, jo galarezultāts ir viens: ko sēsi, to pļausi. Esiet laimīgi!

Andris Bērziņš,
fotogrāfs

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Šogad elektroniskajam izdevumam „Vecākiem” apritēja pieci gadi. Mūsu lasītāju loks ar katru gadu kļūst arvien plašāks, par ko ir liels gandarījums, jo izrādās – kopā mūsu, to, kas ejam pa šo bērnu un arī sevis izziņas ceļu, ir ļoti daudz.

Es vēl joprojām palieku uzticīga pārlicēbai, ka nav tāda laika „par vēl”, galvenais ir pamosties un darīt. Tieši par darišanas prasmi mūsu žurnāla ilggadējā un savos tekstos bieži vien nesaudzīgā autore psiholoģe Asijata Maija Zeļenko teica: „Ja kāds saka, ka speciālistu ietekumi nestrādā, viņš melo – tāpat viņš pa īstam savus uzvedības ieradumus nemainīja.” Šai jēgpilnajai darišanas prasmei ir nepieciešama drosme, jo ir jāmaina sava domāšana un uzvedība. Lai izprastu, kā mainīties pieaugušajam, lai bērns izaugtu par laimīgu un gudru pieaugušo, šogad, pārskatot iepriekšējos gados paveikto, izveidojām divus speciālizdevumus – noderīgus padomdevējus vecākiem un citiem pieaugušajiem, kas ikdienā ir līdzās bērniem. Speciālizdevumā „Pirmklasnieks” apkopojām rakstus, kas noder vecākiem, sagatavojot bērnus skolas gaitām, savukārt speciālizdevumā „Bērnu drošība sociumā un virtuālajā vidē” ir materiāli par bērnu fizisko un emocionālo drošību.

Uz nākamo gadu raugāties ar mieru un pārlicēbi, ka nav tāda laika „par vēl”. Lai kas arī notiktu, mēs to piedzīvosim un atrisināsim. Turklāt saskaņā ar austrumu kalendāru Dzeltenais Zemes Suns ir precīzs un taisni draugs – lai mūsos pacietība un pateicība!

Vita Pļaviņa,
elektroniskā žurnāla pirmsskolas un skolas vecuma bērnu vecākiem „Vecākiem” redaktore

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

*Laujiet pagātnei palikt aiz jums.
Tieši priekšā gaida
jauns sākums. Padariet to
par neaizmirstamu pieredzi!
Laimīgu jauno gadu!*

Linda Prātniece,
datorgrāfiķe

Gribas, lai baltā pasaulē
Balti sniegi snieg
Un uz baltiem lielceļiem
Balti cilvēki iet,
Un lai baltos cilvēkos
Baltas domas dzimst,
Un lai baltās darbdienās
Balti svētki ir.

Imants Ziedonis

Lai priecīgi Ziemassvētki un radošs jaunais gads!

Ilze Martinsone,
telemārketinga speciāliste

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

*Lai spēks sirdsgudrajiem
un emocijām bagātajiem!*

Laikraksts pie jums, lasītāji, iznāk ziemas saulgriežu laikā. Latviešiem daudzas šo svētku tradīcijas ir saistītas ar gaismas vairošanu, tādējādi atvairot tumsas spēkus un palīdzot Saulei sākt augšupceļu. Šajā gadā esmu sastapusies gan ar dzīvesgudriem, dvēselē gaišiem, gan diezgan netikamiem un savā ziņā dvēselē tumšiem cilvēkiem. Kā teica kāda kundze gados – ko cilvēks īsti domā, nezina neviens, bet sirds jūt, vai runātais ir paties un nodomi ir cēli.

Vienu esmu izjutusi – cilvēki nejūtas droši par nākotni, jo vara un tātad iespēja lemt par citu likteņiem ne vienmēr ir gudrāko un godprātīgāko rokās. Pieļauju, ka viņi paši domā, ka ir gudrāki par citiem, jo ir izveicīgāki, labāki aprēķinātāji, lai gan nekaunīgāki, ārišķīgāki vai melnāki.

No daudziem skolotājiem un skolu vadītājiem ir nācies dzirdēt – esam nopietni darba darītāji, pat neatliek laika domāt, ka par to ir skaļi un visur jāstāsta. Šajā numurā publicējam sarunas ar skolu vadītājiem, kuri ilgi ir toleranti klusējuši, bet reiz jau vadzīs lūst. Toties skaļi un pārliecinoši publiskajā telpā un plašsaziņas līdzekļos ir runājuši tie, kuru rīcība liecina, ka viņiem savs kreklis ir tuvāks un izstrādāta prasme nepateikt visu līdz galam, vien teikt, ko vēlas dzirdēt: uz priekšu, par izglītības kvalitāti, par labklājību Latvijā! Mūs netraucē emocionālais fons, jo mums ir zināmi vien mums zināmie mērķi.

Neviens no sastaptajiem un uzrunātajiem cilvēkiem nenoliedz pārmaiņu nepieciešamību, taču tādu pārmaiņu, kas nevis iznīcina labi un pārdomāti uzskatos un darītos, bet palīdz pēctecīgi turpināt augt un attīstīties. Latvijas valsts tās simtgadībā nedrīkstētu palikt to varas cilvēku rokās, kas to neapzinās vai ignorē, vien skaitļo un pārbīda cilvēkus kā šaha figūras – kā kādam izdevīgāk pēc viņu spēles noteikumiem, jo kaut kur ir jārod vienmēr trūkstošās finanses.

Kā reāli dzīvo cilvēki Latvijā, daudziem nav pat nojausmas. Iesaku izlasīt globālās politiskās ekonomikas pētnieka Andra Šuvajeva rakstu „Vai beznosacījuma pamatienākums ir utopija?”, lūk, saite: <http://www.eunp.lza.lv/images/stories/arhivs/2017/pamatienakums104.pdf>. Raksta autors patlaban pēta ekonomiskos procesus Latvijā un argumentēti pierāda, kāpēc beznosacījuma pamatienākums jau vairs nav utopija Kanādā, Aļaskā, Somijā u. c. pasaules reģionos, kur cilvēki ir pārliecinājušies, ka tas ir instruments nevienlīdzības un nabadzības samazināšanai. Latvijā tā ir izteikta, bet pieejamā informācija neļauj pilnvērtīgi izprast, kur tam meklēt cēloņus. Kā raksta A. Šuvajevs, „beznosacījuma pamatienākums novestu pie bezjēdzīgu darbu likvidācijas un sociāli nozīmīgu darbu adekvātas kompensācijas. Cilvēkiem būtu laiks pārdomāt un izzināt savas vēlmes un dotības, kas tagad tiek veltītas rūpēm par izdzīvošanu”.

Tā ir tematika, par kuru būtu vērts runāt arī skolā, bet mēs, laikrakstā strādājošie, turpināsim rakstīt par visu, kas svarīgs izglītībā un kultūrā.

Ilze Brinkmane,
žurnāliste

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Pateicība šķiet spēcīgākā šāgada izjūta. Kaut gan tā ir likusi mums pamest glīti iestaigātos ceļus un taciņas un vismaz paskatīties bangojošajā pasaulē ārpus savas siltās un pieņemošās vides. Kaut gan nereti tā ir saistīta ar pārdarījumiem, sāpēm, zaudējumiem. Kaut gan pirms tās esam aizplūduši šķietami citā dimensijā, pieņemot vien mums mēstos izaicinājumus.

Tomēr tieši pateicība, apzināties to vai ne, mūs ir atvedusi līdz šim brīdim, kad pārskatām gada uzvaras un zaudējumus, izvēlamies nākamās mērķus, dodam un uzklaušam solījumus, apzinām savas iespējas. Un to nav mazums. Ari – dzīvot pateicībā.

Sanita Dāboliņa,
literārā konsultante

IZGLĪTĪBA KULTŪRA

Laikraksts „Skolotāju Avīze” iznāk kopš 1948. gada 1. janvāra, kopš 1990. gada 1. janvāra – ar nosaukumu „Izglītība”, kopš 1994. gada 6. janvāra – ar nosaukumu „Izglītība un Kultūra”.

Nedēļas laikraksts „Izglītība un Kultūra” Izdevējs: SIA „AB konsultants” Vienotais reģistrācijas numurs: 40103361805 Latvijas Republikas UR masu informācijas līdzekļa reģ. apl. Nr. 000701313

Redakcijas adrese: Dzirnau iela 21 Rīgā, LV-1010 Tālr.: 67096393, e-pasts: redakcija@izglitiba-kultura.lv www.izglitiba-kultura.lv Galvenā redaktore: Daiga Kļanska Tālr.: 29 808301

e-pasts: daiga.klanska@izglitiba-kultura.lv Reklāma un mārketingas: e-pasts: reklama@izglitiba-kultura.lv Tālr.: 25628748, 67096393 Literārā redaktore: Zigrīda Purvīce e-pasts: redakcija@izglitiba-kultura.lv Datorgrāfiķe: Linda Prātniece e-pasts: redakcija@izglitiba-kultura.lv

Iespiests tipogrāfijā „Mūkusalā”. Tirāža: 2000. Abonēšanas indekss: 1092

Pārpublicēšanas vai citēšanas gadījumā atsauce uz „Izglītību un Kultūru” obligāta. Publikācijas paustais viedoklis ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.

Gaidot Ziemassvētkus, skolēni mācās dalīties

Turpinājums no 1. lpp. ►

šogad esam izvēlējušies, ka katru nedēļu adventes svecīti iededzina skolēni. Pirmo svecīti iededza skolēns, kurš skolu bija veiksmīgi pārstāvējis programmas „Erasmus+” projektā, otrajā nedēļā svecīti iededza divi labākie sportisti, trešajā – trīs skolēni, kuri komponē mūziku, ceturtajā – četri skolēni, kuriem ir augsti mācību sasniegumi,” stāsta I. Fricberga.

“Bērniem ir iespēja mācīties dalīties ar to, kas viņiem ir, kā arī gūt gandarījumu par to, ka viņu ieguldītais darbs kādam ir raisījis prieku.

Pirms vairākiem gadiem pamatskolas skolotāji un skolēni ar vecāku atbalstu īstenoja akciju „Siltais maizes klaipiņš”, kuras laikā visu nedēļu Talsu zupas virtuvei nesa maizīti, bet, kad tā pārtrauca darbību, maizīti veda uz Latvijas Sarkanā Krusta sociālās aprūpes centru „Stūrīši”.

„Ir labi dalīties ar citiem, bet ir jādoma arī par ieguvumiem sev, proti, jāmācās jaunas un dzīvnieciskas prasmes,” atzīst pedagoge. Tā tapa akcija „Sirds-piparkūka”, kuras laikā bērni skolā cep piparkūkas un gatavo muzikālus priekšnesumus „Stūrīšu” iedzīvotājiem. Skolēni ar vecāku atbalstu iegādājas piparkūku mīklu, un katra klase cep piparkūkas, piepildot skolu ar Ziemassvētku smaržu. Bērni

FOTO: no skolas arhīva

Sarkanā Krusta sociālās aprūpes centrā „Stūrīši” koncertē Talsu pamatskolas skolnieces Rebeka Hohlova (no kreisās), Laura Lauma Zelmene, Maija Mārīte Kundziņa.

tās skaisti iesaiņo un tad ved uz „Stūrīšiem”, kur to iedzīvotājus priecē ne tikai ar pasceptiem kārumiem, bet arī sirsnīgiem muzikāliem priekšnesumiem.

„Jau vairākus gadus mūsu skolēni ar savām ģimenēm atbalsta jauniešu apvienības „Tas. Es” labdarības akciju „Rūķi pār novadiem”, kuras laikā tiek vāktas rotaļlietas, spēles un saldumi bērniem no sociāli nelabvēlīgām ģimenēm. Mums ir ļoti aktīva skolēnu pašpārvalde, kura ir atbildīga par akcijas praktisko norisi. Viņi gaitenī noliek lielu

kasti, kurā katrs skolēns var ielikt kādu atnesto rotaļlietu. Pašpārvaldes skolēni visas mantas saaiņo dāvaniņās, norādot bērnu dzimumu un vecumu, un nodod jauniešu apvienībai, kura gādā par dāvanu nogādi maznodrošināto ģimeņu bērniem,” pieredzē dalās I. Fricberga.

Skolā pirms svētkiem notiek divi lieli koncerti skolēniem un vecākiem. Radošajā darbnīcā bērni gatavoja vannas bumbas, zēni darināja arī koka svečturus, ko kā pārsteigumu pasniegs vecākiem.

Runājot par bērnu ieguvumiem, iesaistoties dažādās labdarības akcijās, I. Fricberga uzskata, ka tā bērniem ir iespēja mācīties dalīties ar to, kas viņiem ir, kā arī gūt gandarījumu par to, ka viņu ieguldītais darbs kādam ir raisījis prieku. „Bērniem ļoti patīk cept piparkūkas. Lai to darītu, viņi mācās sadalīt pienākumus, sadarboties. Kopīgais mērķis iepriecināt citus cilvēkus vairo viņos kopības izjūtu. Pirms braucam pie „Stūrīšos” dzīvojošajiem cilvēkiem, vienmēr ar bērniem pārrunājam, ka tur viņi

sastaps smagi slimus un vecus cilvēkus, kurus ikdienā nesatiek, tādēļ var justies samulsuši. Aprūpes centra apmeklējums bērniem rada iespēju attīstīt labestību, iecietību, izpalīdzību, jo to iemācīties var tikai darot,” uzsver I. Fricberga.

Daudzas bērniem svarīgas prasmes attīsta arī svētku koncerta sagatavošana, ko viņi ar prieku arī dara, dziedot korī, dejojot, muzicējot, iestudējot kādu Ziemassvētku lugu, kas, iespējams, paliek viņu atmiņā visu dzīvi. Bērni mācās svinēt svētkus, darīt to skaisti, precīgi. ■

Valdemārpils vidusskolas pedagogi izzina spāņu inovatīvās pieejas izglītībā

IK INGA FABRICIUSA

Projekta koordinatore

No 2017. gada 22. oktobra līdz 28. oktobrim Valdemārpils vidusskolas pedagogi programmas „Erasmus+” pamatdarbības (KA1) „Mācību mobilitāte skolu pedagogiskajam personālam” projektā „IT kompetencēs balstīta izglītība – pamats veiksmīgai integrācijai darba tirgū” (projekta Nr. 2017-1-LV01-KA101-035375) vēroja un asistēja sadarbības partnerorganizācijā „IES Az-ZAIT” Haenā Spānijā.

21. gadsimts – digitālā laikmeta ēra ar digitālu sabiedrību. Ievērojot darba tirgus vajadzības

un straujo tehnoloģiju attīstību, IT joma ir viena no perspektīvākajām nozarēm.

Valdemārpils vidusskolā ir mūsdienīgs tehniskais nodrošinājums mācību darbam – interaktīvās tāfeles, planšetdatori, stacionārie datori un klēpjatori, projektori, „Lego” roboti, drons. Datorikas mācību programmās un mācību metodiskā nodrošinājuma aprobācijā bērni Valdemārpils vidusskolā ne tikai apgūst datorikas un programmēšanas pamatus, bet arī mācās jēgpilni izmantot mobilo ierīču iespējas mācību procesā un interešu izglītībā. Tomēr vislielākās izredzes gūt panākumus un atrast jaunus inovatīvus risinājumus izglītībā

un pedagogiskajā metodoloģijā ir, savstarpēji apmainoties, mācoties ne tikai no nacionāla līmeņa, bet arī starptautiskās pieredzes, pārņemot labās prakses piemērus un daloties savā pieredzē, integrējot inovācijas izglītībā.

Sadarbības partnerorganizācija „IES Az-ZAIT” ir izstrādājusi inovatīvas pieejas izglītības procesā – izmanto IT integrēto izglītību, integrēto bilingvālo mācību metodiku, attīsta robotikas zinātnei, lai mudinātu skolēnus nākotnē kļūt par zinātniekiem un inženieriem. Sadarbības partneri izmanto arī modernas un inovatīvas mobilās ierīces un dažādas pedagogiskā atbalsta un metodoloģiskās platformas

(„Schoology”, „Quizlet”, „Socrative”, „Kahoot” utt.), kuru mērķis ir sekmēt pedagogiskā darba organizāciju, optimizāciju un inovāciju. „IES Az-ZAIT” pašlaik ir viena no visattīstītākajām Dienvidspānijas provinces skolām gan inovatīvo, gan tehnoloģisko risinājumu jomā.

Mācību mobilitātes laikā Valdemārpils vidusskolas pedagogiskajam personālam (trijiem pedagogiem – IT jomas skolotājam un direktora vietniecei mācību darbā; ekonomikas un vēstures skolotājam un skolas direktoram; atbalsta personālam – sociālajam pedagogam un projekta koordinatorei) sadarbības partnerorganizācijā „IES Az-ZAIT” tika

nodrošināta darba vērošana un dalība mācību procesā (asistēšana stundu vadīšanā). Skolotāji guva iespēju pilnveidot profesionālās zināšanas platformu „Schoology”, „Quizlet”, „Socrative”, „Kahoot”, „Plickers” utt. lietojumā. Mobilitātes laikā Valdemārpils vidusskolas skolotāji un Spānijas kolēģi diskutēja par abu valstu izglītības sistēmas iespējām IT un bilingvālās izglītības jomā, tā veidojot plašāku izpratni par izglītības sistēmu potenciālu Eiropā.

Pašlaik ir uzsāks informatīvs darbs, lai platformas un metodes popularizētu Talsu novada pedagogiem un nodrošinātu mācības platformu lietošanā Valdemārpils vidusskolas pedagogiem. ■

2018. gada martā Jelgavā notiks Eiropas Mūzikas skolotāju asociācijas konference

IK DAIGA KĻANSKA

Kopš 2010. gada Eiropas Mūzikas skolotāju asociāciju (*European Association for Music in Schools – EAS*) Latvijā pārstāv **Rūta Kanteruka**. Viņas uzdevums ir informēt Latvijas mūzikas skolotājus par to, kas notiek asociācijā, kā arī *EAS* mērogā pārstāvēt Latviju. Reizi gadā konferencē viņa *EAS* kolēģiem stāsta par Latvijas mūzikas skolotāju darbību, labās prakses piemēriem un iepazīstina Eiropas kolēģus ar situāciju mūzikas izglītības jomā Latvijā.

“Ceru, ka izdosies atrast līdzsvaru starp ārzemju pieredzi, novitātēm, reformām un pārbaudītām tradīcijām, kuras ir vērts saglabāt.

Konferences laikā atsevišķi notiek arī nacionālo koordinātoru tikšanās – simpoziji, kurā viņi dalās ar informāciju un savas valsts pieredzi par kādu konkrētu, ar konferences tēmu saistītu jautājumu, piemēram, „Mūzikas klausīšanās loma”, „Radoša mūzikas stunda” vai, kā šoreiz, „Kompetences mūzikas izglītībā”.

Asociācijai ir arī mājaslapa <https://eas-music.org/>, kurā tiek piedāvāta platforma visiem ar mūzikas pedagogiju saistītajiem cilvēkiem. Tur var atrast informāciju par starptautiskiem sadarbības projektiem, kuros ir iespēja iesaistīties.

R. Kanteruka organizē 26. *EAS* konferenci, kas notiks nākamā gada martā Jelgavā.

Konferences tēma – „Kompetences mūzikas izglītībā”

„Konference ir gada svarīgākais, centrālais notikums, kad visi tiek katru reizi citā no dalībvalstīm, lai uzzinātu ko jaunu par šīs valsts kultūru, tradīcijām, mūziku, bet uzsvars, protams, ir uz mūzikas izglītību.

Nākamgad, 14.–17. martā, šāda konference notiks Jelgavā, un tās tēma ir „Kompetences mūzikas izglītībā”. Diemžēl neizdevās sākotnējā iecere starptautisko konferenci rīkot Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijā (JVLMA). Iepriecināja fakts, ka Jelgavas domes izglītības pārvaldes pārstāvji bija idejai atvērti. Droši jutos arī par Agra Celma vadīto Jelgavas 4. vidusskolu, jo tur rīkoti pasākumi vienmēr ir lieliski organizēti. Būtiski ir arī tas, ka skolas telpas ir konferencei piemērotas.

Parasti šādās konferencēs piedalās dalībnieki no daudzām dažādām valstīm, taču *EAS* uzskata, ka ļoti svarīgi rast iespēju apmeklēt konferenci savā valstī ir tieši vietējiem skolotājiem. Lai gan konferences dalības maksa līdz nākamā gada 15. janvārim ir 165 eiro, vēlāk – 195 eiro, 20 Latvijas mūzikas skolotājiem dalības maksa ir noteikta 100 eiro apmērā; papildus tam Latvijas skolotāji ir atbrīvoti no *EAS* biedra naudas maksas 25 eiro apmērā. Gribu uzsvērt, ka Latvijas skolotājiem kopā ir tikai 20 vietas par šo īpašo dalības maksu. Piesakoties konferencei *EAS* mājaslapā, būs jānorāda „Esmu Latvijas mūzikas skolotājs”.

Visas konferences dienas būs noslogotas no plkst. 9.00 līdz pat

FOTO: no R. Kanterukas personiskā arhīva

26. *EAS* konferences darba grupas vadītāja Rūta Kanteruka Zalcburgā Austrijā piesaka 2018. gada konferences tēmu.

21.00, un katra sāksies ar kopīgu lekciju. Mums ir izdevies piesaistīt izcilus profesionāļus: Dr. Deividu Eliotu (*David J. Elliott*), Ņujorkas Universitātes profesoru (ASV), Dr. Mārtinu Fotliju (*Martin Fautley*), Birmingemas Universitātes profesoru (Lielbritānija), un Manuelu Fernandesu (*Manuel Joaquín Fernández González*) no Latvijas Universitātes. Vēlējos, lai notiekošajam būtu reāls ieguldījums, tādēļ aicinājām gan pētniekus, gan praktiķus, lai skolotāji uzzinātu arī to valstu pieredzi, kas jau ir ieviešus kompetenču pieejas modeli, tātad uzzinātu, kā mainās skolotāja ikdiena un vai tā mainās, apkopotu pieredzi un viedokļus,” stāsta R. Kanteruka.

Tiek plānots, ka ieradīsies ap 200 dalībnieku no dažādām pasaules vietām, tādēļ varēs runāt ne tikai par aktuālo mūzikas izglītībā, bet iepazīstināt arī ar Latviju, īpaši, sagaidot tās simtgadi. Pieredzē dalīsies vairāk nekā 130 pārstāvju no Eiropas, kā arī

no Honkongas, Japānas, Austrālijas un ASV.

„Manuprāt, Latvijā mūzikas izglītības jomā ir, ar ko lepoties. Ir tradīcijas, kuras nevajadzētu neapdomīgi pakļaut jaunām, nepārbaudītām vēsmām. Vienlaikus ticu, ka izglītībai ir jāiet laikam līdzi, jo pasaulē notiek izmaiņas globalizācijas kontekstā un tehnoloģiju ietekmē. Ceru, ka izdosies atrast līdzsvaru starp ārzemju pieredzi, novitātēm, reformām un pārbaudītām tradīcijām, kuras ir vērts saglabāt,” uzsvē R. Kanteruka.

Konferencē piedalīsies arī Pasaules mūzikas izglītības biedrības valde (*ISME*) un notiks studentu forums, kurā viens no otra mācīsies un gūs pieredzi 25 topošie mūzikas skolotāji un septiņi doktoranti no dažādām Eiropas valstīm. Mājaslapā www.muzikaskolotajiem.com ir sadaļa par gaidāmo konferenci. Darba valoda būs angļu, bet tiek plānots rīkot diskusijas arī latviešu valodā, un

tās ir piekritusi koordinēt JVLMA lektore Liene Batņa. Praktiskajās darbnīcās valodu zināšanai nav izšķirīgas lomas, jo viss notiek daļēji – muzicējot, dejojot utt.

R. Kanteruka stāsta, ka diemžēl daudzās valstīs mūziku māca cita mācību priekšmeta skolotājs, tādēļ 21. gadsimtā jo īpaši būtu jāuzsver radošo jomu loma un vajadzētu apzināties, ka mākslas priekšmeti izglītības sistēmā nedrīkstētu atrasties otrajā plānā. „Ja runājam par to, ka nākotnē svarīgs būs radošums, tad tuvu dzīgī būtu sekot nepārdomātiem piemēriem,” viņa secina.

„Es aicinu konferenci apmeklēt arī izglītības politikas veidotājus, kuri pieņem valstiski svarīgus lēmumus, lai uzzinātu, kāda ir mūzikas loma cilvēka intelekta attīstībā, izprastu, kādas prasmes attīsta mūzika, dziedāšana, mūzikas instrumentu spēle. Ar to neapšaubāmi saistās arī mūsu nacionālā identitāte, jo kurš cits runās latviski, kurš cits dziedās latviešu tautasdziesmas? Izglītības un zinātnes ministrijā ir apkopota statistika, cik skolēnu dzied koros. Ja nekas nemainīsies dziļākajā izpratnē, tad, iespējams, laika gaitā Mežaparka Lielā estrādē dziesmu svētku organizēšanai būs kļuvusi par nepiemēroti lielu. Kori nerodas no zila gaisa! Koru dziedātāji izaug no skolu koriem, kur dziedāšanas tradīcija ir iemācīta.

Man ir retorisks jautājums: kāpēc cilvēki, kuri apgalvo, ka skolā ir daudz svarīgāk mācīt matemātiku nekā mūziku, neaicina risināt matemātikas uzdevumus Ziemassvētku koncertos, bet kāpēc visi dzied un muzicē, un arī skolu izlaidumos skan mūzika un dzied? Manuprāt, tā ir dubulta morāle, un, ja domāšanā nekas nemainīsies, tas var negatīvi ietekmēt nākamās paaudzes attīstību,” ir pārliecināta R. Kanteruka. ■

Gaidot Ziemassvētkus, mācās lietišķo tirgzinību

IK SOFIJA ANDRIKSONE

Ziemeļvidzemes internātpamatskolas skolotāja

Ziemeļvidzemes internātpamatskolā audzēkņi apgūst trīs profesionālās pamatzinātnes programmas: mājturība, komerczinības un koka izstrādājumu izgatavošana. Profesionālās pilnveides nolūkā ik gadu skolā notiek pasākums „Lietišķais mārketing”, kas šogad bija veltīts Ziemassvētku gaidīšanas laikam.

Gatavojoties pasākumam, audzēkņi uzzināja, ka mārketingš jeb tirgzinība ir produktu, pakalpojumu un ideju radīšanas, cenas

FOTO: no skolas arhīva

Radošajās darbnīcās tika saražotas skaistas un kvalitatīvas preces, tādēļ ļoti svarīgi bija mācīties aprēķināt preces cenu.

noteikšanas, izplatīšanas un pārdošanas veicināšanas process.

Pirms preču tirdzniecības 1.–9. klases skolēni iesaistījās radošajās darbnīcās, kuras vadīja pedagogi Lauma Lūse, Liāna Lapsa, Anda Grāvelsiņa, Inguna Stepīna, Sofija Andriksone, Zigmārs Gūts, Gunita Ose, Lolita Cirule-Plūme, Indra Akmeņkalne. Tajās tika saražotas skaistas un kvalitatīvas preces, tādēļ ļoti svarīgi bija mācīties aprēķināt preces cenu.

Skolotāja–bankas prezidente Inguna Stepīna katram pasākuma dalībniekam izsniedza 30 ziemeļbriežu jeb naudu, par kuru varēja iegādāties skolēnu saražotās preces. Preču klāsts bija ļoti

daudzveidīgs: adventes vainagi, pašu ceptas un ar glazūru dekorētas piparkūkas, atslēgu piekariņi, sienas dekorī, kas bija darināti marmora tehnikā, apsveikuma kartītes, svečturi, eglītes un telpu rotājumi, dekoratīvas sveces un citi rokdarbi.

Ja norunāja ticējumu vai dzejoli par Ziemassvētkiem, no laimes akas varēja izvilkt zelta zivtiņu. Mūzikai skanot, visi aizrautīgi iesaistījās Ziemassvētku jampadraci.

Pasākumā skolēni mācījās lietišķo komunikāciju un organizatoriskās pamatiemaņas, kas ir nepieciešamas praktiskajā darbībā. ■

Par nominācijām, līdzdalību un varoņu atrašanu

FOTO: no personiskā arhīvā

„Līdz gada beigām vēl varam paspēt krietni daudz. Arī veidot nomināciju un apspriežamo tēmu sarakstus. Arī no plānošanas nonākt līdz darišanai, no kritizēšanas – līdz slavēšanai,” rosina Aija Tūna.

IK AIJA TŪNA

Speciāli „Izglītībai un Kultūrai”

Dažās organizācijās dzīvo jauka tradīcija veidot dažādus gada nogales topus, kas balstās uz darbinieku iesniegtajiem priekšlikumiem – tāda lieliska līdzdalības iespēja. Jautājumi vai nominācijas var būt visdažādākās – kas jau nu kuram ir raksturīgs un atbilstīgs: tur var būt gada e-pasts, gada sapulce, gada kuriozs, gada baumas, rekords, pārpratums un kas tik vēl. Mūsu sarakstā ir arī sadaļa „Gada pārsteigums”. Lasīju, domāju un secināju, ka viens no lielākajiem pārsteigumiem ir... tas, ka jau atkal gads aizskrējis.

Vai jums nav līdzīgi? Ir pienācis laiks apdomāt, kur palicis tik ātri aizskrējušais gads, kas, neapšaubāmi, ir bijis pilns labiem un lieliskiem notikumiem, uzmundrinošiem izaicinājumiem, sirsniem pārpratumiem un divainiem atklājumiem. Tajā bijis pa kādai slepus notrauktai sāpju asarai un pa dāsnai uzvaras gaļu šaltij. Pa jaunai bedrei, kurā iekrist, un pa labi pazīstamam

“Prieks ir nopietna lieta, saka Z. Mauriņa. Lai to piedzīvotu, dvēselei ir jābūt modrai un drosmīgai; ir grūtāk noķert prieka putnu nekā ļauties sāpēm; prieks mums jārada pašiem – pacietīgi un ar labvēlību pret cilvēkiem, dzīvniekiem un lietām – tādus atslēgas vārdus es pašlaik saklausīju Z. Mauriņas vārdos.

grābeklim, uz kura atkal uzkāpt. Pa ilgi lolotai veiksmei un nejauši rokās iekritušai uzvarai. Arī šādās kategorijās varam raudzīties uz aizskrējušo vai apdomīgi izlietoto dzīves gadu. Iespējams, šādās ka-

“Ja izglītības iestāžu iekšējās kārtības noteikumi ir nesaprotami un neizpildāmi, tas ir tikai efektīvs veids, kā ieaudzināt tiesisko nihilismu un dubultmorāli.

tegorijās ir jāpaskatās uz nākamo, jau uz sliekšņa stāvošo gadu.

Istos jautājumus sev pašam uzdot šogad palīdz arī „Latvijas radio” ikrīta rubrika „Sirds mozaika”, kurā sastopas divas šā mēneša jubilāres – Vaira Viķe-Freiberga, kura nupat nosvinējusi savu 80. dzimšanas dienu, un rakstniece, filozofe un esejiste Zenta Mauriņa, kuru pieminam 120. gadskārtā. Adventa laikā līdz pat Ziemassvētkiem lielisks katras dienas iesākums ir abu izcilo personību neklātienas saruna. V. Viķe-Freiberga lasa Z. Mauriņas esejas un izsaka savas pārdomas par katru no tēmām – par cilvēka būtību, biedriskumu, draudzību, bagātību, attiecībām ar dižgariem un citām. Man pirmssvētku laikā ļoti aktuāla likās prieka tēma, uz ko Z. Mauriņa un V. Viķe-Freiberga mudina palūkoties no dažādām pusēm vairākās esējās. Prieks ir nopietna lieta, saka Z. Mauriņa. Lai to piedzīvotu, dvēselei ir jābūt modrai un drosmīgai; ir grūtāk noķert prieka putnu nekā ļauties sāpēm; prieks mums jārada pašiem – pacietīgi un ar labvēlību pret cilvēkiem, dzīvniekiem un lietām – tādus atslēgas vārdus es pašlaik saklausīju Z. Mauriņas vārdos.

Prieks prasa piepūlēšanos, saņemšanos, turpina V. Viķe-Freiberga, un es ritinu domu tālāk. Par piepūlēšanos ir tik svarīgi atcerēties gan ikdienā, gan jo vairāk šajā svētku laikā. Ne kritizēt tos, kuri, kā nu kurš māk, gatavojas svētkiem, bet pašam saņemties un ielaist svētkus istabā un sirdī. Vēl jo vairāk – saņemties, saposties un iziet no savas mājas drošības

“Ja skolēnu pašpārvalde ir draugu pulciņš vai pasākumu rīkošanas aģentūra, tad nebūs jābrīnās, ka arī valstī pašreizējo varas eliti nomainīs nākamā.

un patvēruma, lai uzdriktētos priecāties un pieņemt atšķirīgo. Lai uzsmaidītu kādam zināmam vai no jauna iepazītam cilvēkam. Lai priecātos par to, ka sniegs ir tik balts vai ka tā nav un neslid ne kājas, ne mašīnas. Par to, ka varam kādam palīdzēt, un par to, ka kāds ir palīdzējis mums.

Šie lasījumi mudina domāt arī par citām mūsu ikdienas aktualitātēm, piemēram, par Tiesībsarga biroja notikušo diskusiju par bērnu līdzdalības novērtējumu Latvijā – tas aptver gan tiesisko regulējumu, gan praksi bērnam būtiskajās dzīves jomās. Neiedziļinoties detaļās (kuras pedagogiem, medicīnas un sociālajiem darbiniekiem, bibliotekāriem, uzņēmējiem un ikvienam citam tomēr būtu vērts papētīt), šokējoši likās bērnu un jauniešu izteikumi, kas patiesi ir pārdomu un tālākas rīcības vērti. Ja esam iemācījuši, ka „lai bērns varētu izteikt savu viedokli, viņam ir jābūt drošam, ka tas ir pareizs”, vai paši vienmēr izsakām tikai pareizu – pārdomātu un argumentētu – viedokli? Ja bērni ir sapratuši – „Kāda jēga teikt pieaugušajiem? Pats risinu savas problēmas” –, tad nevajag izlikties, ka pastāv mehānismi viņu viedokļa uzklaušīšanai un respektēšanai. Ja izglītības iestāžu iekšējās kārtības noteikumi ir nesaprotami un neizpildāmi, tas ir tikai efektīvs veids, kā ieaudzināt

“Par piepūlēšanos ir tik svarīgi atcerēties gan ikdienā, gan jo vairāk šajā svētku laikā. Ne kritizēt tos, kuri, kā nu kurš māk, gatavojas svētkiem, bet pašam saņemties un ielaist svētkus istabā un sirdī.

tiesisko nihilismu un dubultmorāli. Ja skolēnu pašpārvalde ir draugu pulciņš vai pasākumu rīkošanas aģentūra, tad nebūs jābrīnās, ka arī valstī pašreizējo varas eliti nomainīs nākamā. Tas viss ir par līdzdalību – patiesu vai ķeksiša pēc. Par cilvēka būtību, biedriskumu un citām Z. Mauriņas piedāvātajām sarunu tēmām.

Savukārt citā pasākumā bija sanākuši kopā aktīvi un drosmīgi jaunieši un viņu sadarbības partneri, lai svinētu Jaunatnes starptautisko programmu aģentūras iniciatīvas „Erasmus+” Latvijas simtgadei” atklāšanu un

“Ja esam iemācījuši, ka „lai bērns varētu izteikt savu viedokli, viņam ir jābūt drošam, ka tas ir pareizs”, vai paši vienmēr izsakām tikai pareizu – pārdomātu un argumentētu – viedokli? Ja bērni ir sapratuši – „Kāda jēga teikt pieaugušajiem? Pats risinu savas problēmas” –, tad nevajag izlikties, ka pastāv mehānismi viņu viedokļa uzklaušīšanai un respektēšanai.

Eiropas brīvprātīgajā darbā jau paveikto. Runājām par to, kas tad ir varonis, atklājot dažas mazāk redzamas šķautnes, piemēram, varonis kā tas, kurš vispirms uzvar pats sevi, bet – nesalaužot un nepazaudējot; varonis kā tas, kurš aizstāv otru, bet – saglabājot otra intereses un vajadzības, ne uzspiežot savu taisnību; varonis kā tas, kurš skaidri saredz realitāti un tieši tāpēc veido drosmīgu nākotni, pats sperot pirmo soli. Šo varoņu līdzdalība ir jāpadara redzamāka, bet ne tādēļ, ka viņi alktu pēc slavas un atzinības. Tāpēc, ka šādu ziņu izplatīšana palīdz augt nākamajiem varoņiem.

Labā ziņa ir tā, ka Z. Mauriņas eseju lasījumus arī turpmāk varēsim atrast „Latvijas radio” arhīvā – lai klausītos vieni paši, kopā ar draugiem un saviem skolēniem. Lai atkal izmantotu vienu fantastisku dzīves mācīšanās avotu, ko atliek vien pievienot jūsu personisko dārgumu un profesionālo instrumentu krājumiem, mīļie skolotāji.

Līdz gada beigām vēl varam paspēt krietni daudz. Arī veidot nomināciju un apspriežamo tēmu sarakstus. Arī no plānošanas nonākt līdz darišanai, no kritizēšanas – līdz slavēšanai. No drūmas nopūtas – līdz skanīgiem smiekliem par niekiem un gluži bez iemesla. No šaubām – līdz drosmīgajam pirmajam solim. Līdz nākamā gada lielākajam pārsteigumam: cik daudz mēs katrs spējam! Pa vienam un jo īpaši visi kopā. ■

Kas slēpjas aiz vārdiem „jādodas uz priekšu!”?

IK ILZE BRINKMANE

7. decembrī preses brīfingā pēc izglītības un zinātnes ministra **Kārļa Šadurska** tikšanās ar Kurzemes reģiona pašvaldību vadītājiem izskanēja apgalvojums, ka konstruktīvu sarunu rezultātā visi ir uz viena viļņa jeb par daudziem jautājumiem vienprātis: skolu tikla sakārtošanai ir viens mērķis – kvalitatīva izglītība. Laikraksta redakcija ir sekojusi pirmo skolu reorganizācijas veicēju darbībai, un realitāte liecina, ka visus tomēr nevada šis, galvenais mērķis vai arī valda pilnīga neizpratne par to, kas bērniem var nodrošināt kvalitatīvu izglītību.

Piemēram, preses brīfingā Izglītības un zinātnes ministrijā, atbildot uz laikraksta jautājumu par skolu reorganizāciju Saldū un tās vērtējumu – vai tas ir labais vai tomēr ne tik labais piemērs, ministrs K. Šadurskis atzina, ka process esot bijis samocīts un traucējis emocionālais fons. Ekonomģeogrāfs un pētījuma „Optimālā vispārējās izglītības iestāžu tikla modeļa izveide Latvijā” autors **Jānis Turlajs** piebilda: „Liela daļa skolo-tāju devās nevis uz jaunizveidoto skolu Saldū, bet uz Brocēniem, jo tur grib, lai viss paliek pa vecam. Bet jādodas taču uz priekšu!” Arī ministrs norādīja: „Cik ilgi paliksim viduvējības? Jāņem piemērs no Norvēģijas, Igaunijas un citām valstīm! Tāpat jāapzinās – ja ir labi skolotāji, tikai tad būs laba skola. Tomēr, pirms izsludināt konkursu, vispirms būtu jāuzrunā skolo-tāji, kas ir apliecinājuši, ka ir labākie, lai viņi turpinātu darbu.”

Kādreizējā gaismas pils ar tumšiem logiem

Šogad Saldus 1. vidusskolai apritētu 95 gadi, bet tagad tās durvis ir slēgtas. Vēl pirms pāris gadiem tajā viesojos, kad tika svinēta Skolotāju diena un bija sabraukuši viesi no programmas „Erasmus” kopprojekta dalībvalstīm. Svinīgajā sēdē godināja skolotājus, kuru darba stažs jau bija 25 un 30 gadi, skolēni aizrautīgi un patiesi sirsniģi izteica gandarījumu par saviem skolotājiem, skolas vidi un dotajām iespējām. Skolas ēka atrodas pilsētas centrā, visaugstākajā kalnā, un ne velti saldenieki to dēvēja par savu gaismas pili. Pēc laika uz zināju, ka pašvaldība ir nolēmusi slēgt tieši šo skolu un daudzi izcili pedagogi pametuši pilsētu un ir bez darba, par skolas slēgšanu ir sašutuši vecāki un skolēni.

Izteikt viedokli par notikušo lūdzu kādreizējo skolas direktori **Inesu Roli**, kura stāsta: „Tagad uz visu varu paskatīties ar zināmu laika distanci. Nupat ierakstā vairākas reizes apskatījos neseno Latvijas televīzijas 29. novembra raidījumu „Tieša runa” un raidījuma vadītāja Gunta Bojāra teikto, ka Saldus ir labās prakses piemērs, kā ir jāveic skolu reorganizācija. Varu piekrist daļai no teikuma –

FOTO: no I. Roles personiskā arhīva

Kādreizējā Saldus 1. vidusskolas direktore Inesa Role.

ka varētu būt piemērs, bet gluži pretējam – kā nevajadzētu darīt, reformējot skolas. [Studijā bija aicināta Saldus novada pašvaldības izglītības pārvaldes vadītāja Saulcerīte Levica kā mentore, kas var dalīties ar jau labi padarītu mājasdarbu, jo novadā daudzas skolas ir slēgtas, reorganizētas. – I. B.]

Kad jaunizveidotās skolas direktore Inga Mankus, iepriekš 2. vidusskolas direktore vietniece, tikās ar 1. vidusskolas skolotājiem un tehniskajiem darbiniekiem, mēs jautājām, vai darbu piedāvās arī līdzšinējiem administrācijas pārstāvjiem, jo bijām radījuši stipru un radošu komandu, I. Mankus strikti atbildēja, ka savā komandā negribēs redzēt nevienu no 1. vidusskolas administrācijas. Manuprāt, skolotājiem tas bija kā signāls, ka sadarbība būs apgrūtināša.

Biju aicinājusi pašvaldību reformā ieviest pārejas periodu, jo nevar mehāniski atbrīvot vienu ēku un uzreiz uzsākt mācības otrā, bet vispirms jaunizveidotajā vidusskolā ir jāsakārto mācību vide, ir jāļauj 8., 9. klases skolēniem un vidusskolēniem pabeigt mācības savā skolā, taču pašvaldības vadītāji tam nepiekrita. Ir apsveicama izglītības ministra K. Šadurska pašreizējā iniciatīva veikt vidusskolu reformu sešos gados.

Ja pašvaldība nolēma likvidēt divas skolas, tad visiem darbiniekiem bija jāizmaksā kompensācijas, kā tas ir paredzēts Darba likumā. Lielākā daļa Saldus 1. vidusskolas skolotāju izvēlējās saņemt kompensāciju, bet tie, kuri vēlējās uzsākt darbu jaunajā skolā, kompensāciju nesaņēma, jo tad viņiem būtu liegta iespēja strādāt jaunajā skolā. Par to liecināja divains pašvaldības izpilddirektora Pētera Dubras rīkojums (izdots jūlijā) novada skolu direktoriem, ka kadru izvēle jaunajam mācību gadam ir obligāti jāaskaņo ar Saldus novada izglītības pārvaldi. Skolas nolikumā nav paredzēta kadru izvēles saskaņošana ar izglītības pārvaldi, un nekad tas netika darīts. Rezultātā daudzi skolotāji meklēja darbu citos novados: Rīgā, Jūrmalā, Mārupē, Jelgavā, Brocēnos. Tikai septiņi no 38 pedagogiem piekrita darbam jaunizveidotajā skolā. Šobrīd visi, izņemot divus pedago-

gus, strādājam, bet ļoti daudziem ir pazeminājusies dzīves kvalitāte, jo ikdienā nevaram būt kopā ar ģimenēm, ir jāatstāj savas mājas, ir jāmēro tāls ceļš līdz darbam.

Vislielākā kļūda šajā reformā – neviens nedomāja par to, kā samazināt stresu skolēniem un viņu vecākiem, kā arī par izglītības kvalitāti, ko nosaka pieejamie resursi – un tie ir skolotāji. Tā rezultātā daudzi 1. vidusskolas skolēni devās prom no Saldus novada, meklējot izglītības iespējas citur, piemēram, toreizējā 12.b klase gandrīz pilnā sastāvā izvēlējās mācīties kaimiņu novadā – Brocēnu vidusskolā. Likvidējot 1. un 2. vidusskolu un veidojot jauno Saldus vidusskolu, jaunizveidotās skolas direktore un pašvaldības pārstāvi neuzrunāja cienītus, pieredzes bagātus 1. vidusskolas pedagogus. Par viņu ieguldīto darbu novada pašvaldības vadība nepateica pat paldies, tādēļ Saldus sabiedrībai radās viedoklis, ka vietvaras pārstāvjiem godprātīgs darbs un cilvēks nav vērtība.”

“Saldus sabiedrībai radās viedoklis, ka vietvaras pārstāvjiem godprātīgs darbs un cilvēks nav vērtība.”

Atbildot uz jautājumu, kāpēc izvēle, kur atrasties jaunizveidotajai skolai, bija tieši 2. vidusskolas ēka, I. Role ar rūgtumu stāsta, ka jau 2003. gadā Saldus pilsētas domes deputāti vienbalsīgi atteicās no pirmpirkuma tiesībām uz zemi, uz kuras atradās 1. vidusskola, un zeme par 70 000 latu tikusi pārdota vietējam uzņēmējam.

„Pats nožēlojamākais fakts ir tas, ka toreizējā deputātu sastāvā bija tālaika skolas direktore Silvija Gūtmane (tagad Jakševica). Mums ilgi mēloja, ka uzņēmējam ir pārdots tikai skolas ābeļdarzs un zeme zem skolas stadiona. Tagad ir saprotami, ka pašvaldība neieguldīs līdzekļus ēkā, kas neatrodas uz pašvaldības zemes, kā arī nevar piesaistīt Eiropas Savienības struktūrfondu finansējumu.

Un tomēr domāju, ka tas nav labās prakses piemērs – likvidēt Saldus centrā vidusskolu ar 380 skolēniem, ieskaitot Sātiņu filiāli Novadnieku pagastā, kur 2015. gadā bija visaugstākā dzimstība salīdzinājumā ar citiem Saldus novada pagastiem, ar kvalificētiem pieredzes bagātiem skolotājiem, ar augstiem sasniegumiem mācību priekšmetu olimpiādēs un sporta sacensībās, ar labiem centralizēto eksāmenu (CE) rezultātiem, kuri krietni pārsniedza vidējo valsts līmeni. Skolu, kura bija kā metodiskais centrs, jo metodisko darbu novadā vadīja pārsvarā 1. vidusskolas skolotāji.

Nav saprotami, kā šādas skolas iznīcināšana palīdz uzturēt novada labākās lauku skolas, kā raidījumā „Tieša runa” teica Saldus novada izglītības pārvaldes vadītāja S. Levica. Būtu lietderīgi izpētīt ekonomisko lietderību šai „labajai praksei!” saka I. Role.

Laikraksts pievērta uzmanību faktam, ka to pašvaldības deputātu vidū, kas ar savu balsojumu nolēma slēgt šo skolu, bija Druvas vidusskolas direktors Sergejs Beļkevičs, skolotāji Juris Levics, Artūrs Maculēvičs, un tas jau liecina par iespējamu neobjektivitāti.

Brocēnos strādā inovatīvi un ciena skolotājus

I. Role uzvarēja konkursā un patlaban ir Brocēnu novada pašvaldības izglītības darba speciāliste. Lūgta komentēt J. Turlaja izteikumu, ka Brocēnos nevēlas doties uz priekšu līdzīkam, bet vēlas, lai viss paliek pa vecam, viņa pētījuma autora paustās atziņas uzskata par nepatiesām. Brocēnu novada pašvaldības izglītības darba speciāliste norāda, ka esot lūgusi ekonomģeogrāfu J. Turlaju apmeklēt Brocēnu pašvaldību, bet viņš atrunājies ar nevaļu.

I. Role argumentē: „Ja publikajā telpā runā par kvalitāti, tad rādītājs nav tikai CE viena gada kopējais procents. Pētījumā ir izmantoti 2015. gada latviešu valodas, matemātikas un angļu valodas CE rezultāti, un kopējais procents ir aprēķināts ļoti nekorekti. Eksāmenus kārtoja 29 Brocēnu vidusskolas skolēni, pētījumā ir saskaitīti procenti un summa sadalīta uz 33 skolēniem, jo tāds bija skolēnu skaits 1. septembrī, nevis eksāmenu kārtotāju skaits. Jo lielāks ir skolēnu skaits mācību gada sākumā un mazāks reālais eksāmenu kārtotāju skaits, jo rodas zemāks procents. Pētījumā nav respektēts fakts, ka Brocēnu vidusskola ir vienīgā vidusskola novadā, kura izpilda pašvaldības norādījumu nodrošināt iespēju visiem novada jauniešiem bez atlases iegūt vispārējo vidējo izglītību savā novadā. Būtu jāievēro arī fakts, ka skola vidusskolas posmā piedāvā neklātienē programmu.

Brocēnu vidusskola ir inovatīva skola, kas nepārtraukti piedalās dažādos projektos, ir starp 100 skolām, kas pašlaik apbē kompetenču pieeju izglītībā, un to dara 21 skolotājs visos izglītības posmos – sākumskolā, pamatskolā un vidusskolā. Apsveicama ir skolotāju uzdrīkstēšanās un atbildība, jo ne visas skolas veic aprobāciju visos izglītības posmos, turklāt metodisko darbu novadā vada šīs skolas skolotājas.

Mūžizglītības un kultūras institūta „Vitae” vadītājs Rolands Ozols uzrunāja pašvaldību un lūdz Brocēnu vidusskolas komandu nākamgad organizēt Latvijas mēroga konferenci, lai skolotāji dalītos ar savu pieredzi pilsoniskajā audzināšanā. Skolā bieži viesojas citu novadu skolotāji, un

“Par to, ka tiek domāts par kvalitāti dažādos līmeņos, liecina arī fakts, ka 101 skolēns no Saldus novada brauc mācīties uz Brocēniem, turklāt arvien vairāk jauno ģimeņu Brocēnos izvēlas par savu dzīvesvietu.

pieredzes apmaiņas semināros Brocēnu vidusskolas skolotāji dalās savā pieredzē. Viņi tiek aicināti kolēģiem vadīt kursus un dalīties labajā praksē.

Brocēnu vidusskola ir liela skola, tajā mācās 596 skolēni, vairākās klašu grupās ir pat trīs paralēlklases. Par to, ka tiek domāts par kvalitāti dažādos līmeņos, liecina arī fakts, ka 101 skolēns no Saldus novada brauc mācīties uz Brocēniem, turklāt arvien vairāk jauno ģimeņu Brocēnos izvēlas par savu dzīvesvietu. Par to nebrīnos, jo šeit ir sakārtota vide, ir nodrošinātas vietas inovatīvos bērnudārzos, daudzveidīgi interešu izglītības pulciņi gan skolā, gan kultūras un izglītības centrā, gan sporta skolā. Ir iespējams nodarboties ar hokeju un airēšanu, kas nav pieejami blakusnovados. Skolā ir izveidotas hokeja klases. Pilsētā veiksmīgi darbojas jauniešu centrs „Kopā”.

Brocēnu vidusskola ir inovatīva arī ar to, ka, sākot ar 1. klasi, ir iespēja mācīties tālmācībā. Šo iespēju izmanto ģimenes, kas ir devušas uz ārzemēm, bet nevēlas zaudēt saikni ar Latviju.

Brocēnu vidusskola Draudzīgā aicinājuma fonda skolu reitingā saņem balvas par augstiem sasniegumiem mācībās un mācību priekšmetu olimpiādēs, un arī šogad ir saņemts apbalvojums par augstiem sasniegumiem dabaszinību priekšmetos.

Skola bija viena no pirmajām, kas veiksmīgi iesaistījās pilotprojektā „Latvijas skolas soma” un nesen konferencē Rīgā dalījās savā pieredzē ar citiem Latvijas pašvaldību pārstāvjiem (sk. <http://lv100.lv/jaunumi/latvijas-skolas-somas-foruma-materiali/>). Pārliecinoši varu apgalvot, ka Brocēnu vidusskola ir paraugs daudzām inovācijām.

Nobeigumā mans ieteikums ekonomģeogrāfam J. Turlajam: pirms minēt piemērus par kādu konkrētu skolu vai novadu, ir lietderīgi labi iepazīt reālo situāciju, lai konferencēs un plašsaziņas līdzekļos neizplatītu nepatiesu informāciju. Mans viedoklis – ekonomģeogrāfa pētījums ir tendēts uz Latvijas lauku iznīcināšanu.” ■

Internātskolā pirmo reizi dzīvē redz baltus palagus un nomazgājas dušā

IK ILZE BRINKMANE

Saeima, pieņemot likumu „Par valsts budžetu 2018. gadam”, veica grozījumus Izglītības likumā, paredzot, ka ar 2019. gadu no valsts budžeta vairs nesniegs finansiālu atbalstu pašvaldībām internātskolu uzturēšanai. Valstī vairākas internātskolas jau ir slēgtas, un ar 2018. gada 1. augustu pārmaiņas gaida arī Cieceres internātpamatskolu, kura pārtaps par Kalnsētas Speciālo internātpamatskolu. Uz sarunu aicinājam skolas direktori un Saldus novada pašvaldības izglītības un jaunatnes lietu komisijas vadītāju **Vinetu Voveri**, lūdzot izteikt savu redzējumu par notiekošo Latvijas laukos.

FOTO: no V. Voveres personiskā arhīva

Cieceres internātpamatskolas direktore un Saldus novada pašvaldības izglītības un jaunatnes lietu komisijas vadītāja Vineta Vovere.

Dzīvojam divās pasaulēs

Protams, emocijas ir jānoliek malā un jāskatās uz faktisko situāciju. Kas viens ir, ja vēlamies sekot kādam citu valstu modelim, sev un citiem iegājot, ka esam tikpat labklājīga valsts, un slēpjot, ka mums ir ļoti liela nabadzība, ko var konstatēt, ja nonāk saskarsmē ar internātskolu audzēkņiem un viņu vecākiem. Skolu vadu piekto gadu, bet īpaši šogad to izjutu pastiprināti, jo skolā iestājās izglītojamie, kuriem līdztekus mācīšanās grūtībām ir uzvedības problēmas. Saprātu vienu – valstī trūkst sakārtotības un izpratnes, kas ir ģimene un kādas ir tās funkcijas, kā audzināt bērnus. Nesen televīzijā redzēju un dzirdēju tiesībsarga Jura Jansona apgalvojumu, ka Latvijā nebūs bērnunamu. Tad ir jāsāk ar to, ka valstij ir jāprasa atbildība no vecākiem un viņi nedrīkst kā dzeguzes savus bērnus pamest. Demokrātija ir pārvērtusies visatļautībā. Sekas: ne skolotāji, ne vecāki – neviens netiek galā ar bērnu uzvedību. Visbiežāk internātskolā uzturas bērni, kas nāk no sociāli nelabvēlīgās

vides, un skolā strādājošajiem ir jāpanāk, lai viņi, saņemot sociālo atbalstu un rehabilitāciju, spētu iegūt arī pamatzglītību.

Esmu pilnīgi pārliecināta – ja slēgs mazās lauku skolas, tad bērni no ģimenēm, kurām trūkst iztikas līdzekļu, skolā neies vispār. Bieži rodas izjūta, ka dzīvojam divās pasaulēs un ministrijās strādājošajiem nav pat priekšstats, kā citur cilvēki dzīvo. Reizēm pārņem izmisums, publiskajā telpā dzirdot absolūtas muļķības, piemēram, nesen konferencē Labklājības ministrijas pārstāve no tribīnes paziņoja, ka bērnus internātskolās ievieto ar varu. Cieceres internātpamatskolā mācās 250 bērnu, un lielākajai daļai no

viņiem nav iespēju dzīvot ģimenē, kādu to iztēlojamies ideālajā variantā. Patlaban Cieceres internātskolā mācās 72 bērni, kuriem ir jāpiemēro speciālās pamatzglītības programmas.

Man, direktorei, ir jāspēj izsekot ierēdņu lēmumiem, lai iegūtu valsts atbalstu, jo pārsvarā ir dzirdama atbilde, ka viss ir jāpaveic pašvaldībai. Saldus novadā daudz kas jau ir likvidēts, taču mehāniski nekas nesakārtojas. Vidusskolās ir grūti nokomplektēt klases ar nepieciešamo skolēnu skaitu.

Klaiņo un lieto alkoholu

Pat ja Izglītības un zinātnes ministrijā (IZM) ir pārliecināti, ka, sasēdinot klasē 30 skolēnus, viņi visi spēs mācīties un sasniegt vienādi augstu kvalitāti, tas ir vairāk nekā naīvi. Manā rīcībā trūkst (un, domāju, arī IZM rīcībā nav) statistikas, cik jauniešu lieto alkoholu, cik ir policijas uzskaitē. No daudzām ģimenēm atnāk bērni, kuri internātskolā pirmo reizi guļ savā gultā, pirmo reizi redz baltus palagus un var nomazgāties dušā. 21. gadsimtā tas izklausās neticami, bet pārliecināties, vai runāju aplamības, var jebkurš no ministriju pārstāvjiem un citiem, kas iedomājas, ka dzīvojam kā citās Eiropas labklājības zemēs. Kopš strādāju, vienu reizi skolu īslai cīgi apmeklēja IZM darbinieces, tā īsti neizprotot apmeklējuma mērķi.

Lielākajai daļai bērnunamu bērnu vecāki ir dzīvi. Vai ierēdņiem tas nerada jautājumu, kāpēc viņi tur ir nonākuši? Cieceres internātskolā mācās puisis no Dobeles novada bērnunama jeb sociālā dienesta ģimenes atbalsta centra „Lejasstrazdi”. Es ļoti uztraucos, jo viņš kopš oktobra skolā nav redzēts. To vien daru kā rakstu bērnunamam, bāriņtiesai, sociālajiem dienestiem, policijai. Diemžēl ģimenes atbalsta centra vadītāja, kas ir bērna aizbildne,

“Esmu pilnīgi pārliecināta – ja slēgs mazās lauku skolas, tad bērni no ģimenēm, kurām trūkst iztikas līdzekļu, skolā neies vispār.

ne reizi pati nav piezvanījusi un ziņojusi par zēna neierašanās iemesliem. Puiša rīcībā ir maksājumu karte, uz kuru pārskaita naudu, un tas dod viņam rīcības brīvību. Uzskatu, ka valsts līmenī ir daudz nesakārtotu lietu. No policijas saņemu ziņu, ka zēns ir atrasts, bet uz skolu viņš nenāk. Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijā man ieteica, ka esot jāraksta vēlreiz, lai esmu izpildījusi visas nepieciešamās funkcijas un formalitātes, bet mani visvairāk uztrauc tas, ka viņš kaut kur klaiņo un nemācās, nevis papīru atskaites. Manuprāt, Latvijā bērnu ir pārāk maz, tādēļ katrs ir svarīgs.

Kaut kas pārspīlēti izprasts ir bērnu tiesības, piemēram, ja viņš lieto alkoholu un ir nepieciešama īpaša motivācijas programma tā pārtraukšanai, to nevar uzsākt, ja jauniešs vai viņa vecāki tam nepiekrīt.

Kā atgūt nelietderīgi izšķiestās finanses

Kad pagājušajā mācību gadā internātskolas pielīdzināja vispārējās izglītības iestādēm, tad nevienu atbildīgo amatpersonu neinteresēja, kā viens internāta audzinātājs spēj strādāt ar 14 C līmeņa bērniem (bērni ar smagiem un vairākiem smagiem garīgās attīstības traucējumiem), kam katram ir nepieciešama īpaša uzmanība un uzraudzība. Labi, ka pašvaldība piešķīra papildu likmes, lai varētu nodrošināt šo bēr-

nu aprūpi, kad viņi naktī paliek internātā. Runa nav tikai par atalgojumu, bet par bērnu, kurš skolā paliek diennakti. Vai tas kādu ministrijās interesē?

Internātskolu direktoru pašiniciatīva bija doties pie izglītības un zinātnes ministra Kārļa Šadurska un finanšu ministres Danas Reiznieces-Ozolas, pēc tam sekoja lēmums maznodrošināto ģimeņu bērnu aprūpei piešķirt pabalstu no valsts, bet pārējais ir jāatrisina pašvaldībai. Maznodrošinātā statuss tiek piešķirts uz zināmu laiku, turklāt to, piemēram, nepiešķir, ja kādam no vecākiem pieder automašīna, lai gan tai sen nav izieta tehniskā apskate. Viena bērna ģimene dzīvo pie Lietuvas robežas – apmēram 50 kilometrus no skolas, mamma ir bezdarbniece, un viņai nav šo piecu eiro, lai aizbrauktu uz iestādēm pagarināt maznodrošinātā statusu, tātad finansiāla atbalsta bērnam atkal vairs nebūs. Strādājot izglītības un jaunatnes lietu komisijā, zinu, ka daudzi vispār neko pat neuzsāk kārtot un maznodrošināto ģimeņu skaits ir ievērojami lielāks. Daudzi vecāki nevēlas, ka viņu bērnu izglītības dokumentā būtu rakstīts „mācījies speciālajā skolā”, bet, skolas nosaukumā trūkstot vārdam „speciālā”, valsts finansiālu atbalstu vairs nenodrošinās.

Cik daudz finansējuma ir nelietderīgi izšķiests, pie skolām būvējot sporta zāles, siltinot un renovējot daudzas to skolu un pirmskolu ēkas, kuras jau ir slēgtas vai pēc pāris gadiem masveidīgi slēgs... Valstī nav ilgtermiņa attīstības plāna, bet ir vēlme, slēdzot vēl palikušās lauku skolas un tādā veidā kādam palielinot algu, līdzināties Norvēģijai, Austrijai. Vai tiešām tur slēpjas izglītības kvalitātes noslēpums, domas par bērniem un viņu ģimenēm? Man tā drīzāk atgādina labi pārdomātu shēmu, kā padarīt Latviju nespējīgu. ■

Valdība nosaka 2018./2019. mācību gada un mācību semestru sākuma un beigu laiku

IK IK INFORMĀCIJA

19. decembrī valdībā apstiprināts Izglītības un zinātnes ministrijas sagatavotais noteikumu projekts par 2018./2019. mācību gada garumu, mācību semestru un skolēnu brīvlaiku sākuma un beigu laiku.

Nākamais mācību gads sāksies 2018. gada 3. septembrī un ilgs līdz 2019. gada 31. maijam (1.–8. klasei un 10. un 11. klasei). 9. klases skolēniem mācības beigsies 17. maijā, bet mācību gads pēc valsts pārbaudījumu nokārtošanas – 14. jūnijā. Arī 12. klases skolēniem mācības beigsies 17. maijā, bet mācību gads – 21. jūnijā.

Mācību gada laikā noteiktie brīvlaiki:

rudens brīvdienas – no 2018. gada 22. oktobra līdz 26. oktobrim;
ziemas brīvdienas – no 2018. gada 24. decembra līdz 2019. gada 4. janvārim;
pavasara brīvdienas 1.–11. klases skolēniem – no 2019. gada 11. marta līdz

15. martam; 12. klases skolēniem – no 2019. gada 18. marta līdz 22. martam;

vasaras brīvdienas 1.–8. klases un 10. un 11. klases skolēniem ilgs no 2019. gada 3. jūnija līdz 30. augustam.

Tāpat kā līdz šim, izglītības iestādes būs tiesīgas patstāvīgi pieņemt lēmumu par vienu nedēļu ilgām papildu brīvdienām

1. klases skolēniem otrajā semestrī.

Mācību gada laikā, īpaši ziemas mēnešos, ir iespējamas situācijas, kad bērni drīkst neapmeklēt izglītības iestādi zemas gaisa temperatūras dēļ. Ja šādi apstākļi ir ilgstoši, vismaz vienu nedēļu, mācību gads var tikt pagarināts, un šo lēmumu pieņem izglītības iestādes dibinātājs. ■

Noslēgusies Rīgas interešu izglītības pedagogu metodisko materiālu skate

FOTO: no personiskā arhīva

Pateicoties RD IKSD finansiālajam atbalstam, īpašs notikums visiem metodisko materiālu skates dalībniekiem bija iespēja doties pieredzes apmaiņas braucienā uz Kuldīgas novada BJC, kur laipni uzņēma tā direktore Inese Astaševska.

FOTO: no personiskā arhīva

Rīgas interešu izglītības skolotāji iepazīna BJC struktūru, metodisko darbu un darba vidi, savukārt dienas izskaņā – kultūrvēsturisko mantojumu pilsētā, Kuldīgas novada muzejā un vakarēja kopā ar Kuldīgas kultūras centra latvisko kopu „Nārbuli”.

IK GITA PĒRKONE, ILZE HERBERGA

Rīgas interešu izglītības metodiskā centra izglītības metodiķes

Ar dalībnieku apbalvošanu, laureātu godināšanu un izstādes atklāšanu 7. decembrī noslēdzās Rīgas interešu izglītības metodisko materiālu 2017. gada skate. Skates II kārtā piedalījās 23 autoru vai autoru kolektīvu darbi, kopā 28 pedagogi no 13 interešu izglītības iestādēm: no bērnu un jauniešu centra (BJC) „Bolderāja” – pieci darbi, BJC „Daugmale” – četri darbi, BJC „IK Auseklis”, BJC „Kurzeme” un Rīgas jauno tehniķu centra – pa diviem darbiem un pa vienam darbam no BJC „Altona”, BJC „Laimīte”, BJC „Zolitūde”, bērnu un jauniešu vides izglītības centra (BJVIC) „Rīgas dabaszinību skola” un no mākslinieciskās jaunrades centra (MJC) „Praktiskās estētikas skola”.

Darbos iezīmējās caurviju kompetences

Līdzīgi kā iepriekšējos gados, plaši tika pārstāvēta vizuāli plastiskās mākslas joma – kopā septiņi darbi, tehniskajā jaunradē – četri, sportā – trīs, pirmsskolas izglītībā, kultūrizglītībā un dejā – pa diviem, mūzikā, valodās un vidē – pa vienam darbam.

Šogad darbos iezīmējās caurviju kompetences, kas patlaban ir aktuālākais izglītībā, radošums, starpjomu saikne un oriģinalitāte. Tā kā viens no skates darbu vērtēšanas kritērijiem bija darba prezentācija, autori arī šogad bija tās sagatavojuši īpaši, tādējādi pievienojot darbiem papildu vērtību.

Par skates laureātiem kļuva BJC „Daugmale” pedagoģe **Inita Zēriete** ar darbu „Pasakas par draudzību”, BJC „Zolitūde”

pedagoģe **Margarita Malcāne-Bodrova** ar darbu „Baltijas jūras akmentiņu stāsts” un BJVIC „Rīgas dabaszinību skola” pedagoģe **Lilita Svirževska** ar darbu „Koku un krūmu noteikšana ziemā”.

Par īpašiem akcentiem un pieeju darba saturā tika pasniegtas piecas speciālās balvas:

- ◆ par ideju realizēt aktuālu problēmu – BJC „Laimīte” pedagoģei **Inesei Brants**, darbs „Darba drošība keramikas nodarbībās”;
- ◆ par kompetenču pieejas aktualizēšanu – BJC „Daugmale” pedagoģei **Ivetai Eihei**, darbs „Apraksts un darba gaita teatralizētam uzvedumam „Dzīve viduslaiku pilī”;
- ◆ par kompetenču pieejas aktualizēšanu – BJC „Daugmale” pedagoģēm **Ilzei Rimičānei**, **Ingai Korņejevai**, **Jekaterinai Staverskai**, darbs „Komandas veidošana animācijas filmas tapšanas procesā”;
- ◆ par ideju un sadarbības veicināšanu starp pedagogiem un audzēkņiem – MJC „Praktiskās estētikas skola” pedagoģei **Janai Šķerbergai**, darbs „Audzēkņu individuālo kompetenču sintēze vienotā mākslas projektā „Ceļš”;
- ◆ par ideju un radošumu – BJC „Bolderāja” pedagoģei **Ivetai Bērziņai**, darbs „Alternatīva fotogrāfijas eksponēšana”.

Apsveicam laureātus un ikvienu skates dalībnieku ar saņemtajiem atzinības rakstiem, pateicības un piemiņas balvām. Visi darbi glabāsies Rīgas interešu izglītības metodiskā centra bibliotēkā un būs pieejami ikvienam interesentam, lai smeltos idejas, gūtu pieredzi un radītu jaunus izaicinājumus.

FOTO: no personiskā arhīva

Ar dalībnieku apbalvošanu, laureātu godināšanu un izstādes atklāšanu 7. decembrī noslēdzās Rīgas interešu izglītības metodisko materiālu skate. Skates II kārtā piedalījās 23 autoru vai autoru kolektīvu darbi, kopā 28 pedagogi no 13 interešu izglītības iestādēm.

Skates dalībnieku pieredzes brauciens uz Kuldīgu

Pateicoties Rīgas domes (RD) izglītības, kultūras un sporta departamenta (IKSD) finansiālajam atbalstam, īpašs notikums visiem metodisko materiālu skates dalībniekiem bija iespēja doties pieredzes apmaiņas braucienā. Šogad mūs laipni uzņēma Kuldīgas novada BJC un tā direktore **Inese Astaševska**.

Kuldīgas novada BJC īsteno interešu izglītības, brīvā laika darbības, jaunatnes darba un neformālās izglītības programmas. Visa interešu izglītība, kas tiek īstenota arī vispārējās izglītības iestādēs, ir BJC atbildībā. Centrs organizē interešu izglītību dažāda vecuma bērniem un jauniešiem vizuālajā un vizuāli plastiskajā mākslā, mūzikā, vides izglītībā, teātra, folkloras un dejas jomās.

Izglītības iestādēs īstenoto

interesu izglītības pulciņu skaitu nosaka atbilstīgi skolēnu skaitam, piemēram, ja skolā mācās līdz 100 bērniem, tad drīkst organizēt trīs pulciņus, un izglītības iestādē paši izlemj, kādus.

BJC koordinē ārpusstundu darbu ar jaunatni, konsultē jauniešu sabiedriskās organizācijas un sadarbojas ar tām, koordinē Kuldīgas novada skolēnu pašpārvaldes, kā arī starptautisko jauniešu pašaudzināšanas programmu „AWARD” Kuldīgas novadā.

BJC īsteno pedagogu un pulciņu vadītāju profesionālo apmācību un kvalifikācijas celšanu (semināri, kursi, pieredzes pasākumi, ekskursijas), organizē skates, konkursus, festivālus, nometnes, sacensības, izstādes un koncertus Kuldīgas novada, vēsturiskā Kurzemes novada un valsts mērogā. Tiem pulciņiem, kuriem gada laikā nav bijis iespējas piedalīties

novada skatē, pavasarī tiek organizēts interešu izglītības pasākums brīvdabā – pavasara svētki „Cita spēle”.

Centrs ir izveidojis sistēmu brīvprātīgā darba organizēšanai un norisei novadā (brīvprātīga līdzdalības forma, kas ir vērsta uz sabiedriskā labuma darbību un veicina zināšanu, prasmju un iemaņu attīstību, kā arī lietderīgu brīvā laika izmantošanu).

Rīgas interešu izglītības skolotāji iepazīna Kuldīgas novada BJC struktūru, metodisko darbu un darba vidi, savukārt dienas izskaņā – kultūrvēsturisko mantojumu pilsētā, Kuldīgas novada muzejā un vakarēja kopā ar Kuldīgas kultūras centra latvisko kopu „Nārbuli”.

Paldies kuldīdzniekiem par uzņemšanu! Un paldies ikvienam interešu izglītības skolotājam, kas dalās ar savu pieredzi, apkopo to un nodod tālāk! ■

Noslēdzies mākslas konkurss un labdarības akcija „Ziema pilsētā”

IK DACE TIMULE

BJC „Mīlgrāvis” direktora vietniece

Esiet laipni aicināti līdz 2018. gada 15. februārim apskatīt bērnu un jauniešu centra (BJC) „Mīlgrāvis” organizētā Rīgas vizuālās un vizuāli plastiskās mākslas konkursa un labdarības akcijas „Ziema pilsētā” dalībnieku darbu izstādi Bērnu klīniskās universitātes slimnīcas novietnē Gaiļezērā Juglas ielā 20 Rīgā.

Konkursā un labdarības akcijā „Ziema pilsētā” piedalījās 406 dalībnieki, audzēkņus konkursam sagatavoja 103 skolotāji. Savos vizuālās mākslas darbos konkursa dalībnieki attēloja pilsētvidi vēlā rudenī un ziemā, savukārt vizuāli plastiskajā mākslā tika veidoti sniegavīri slimnīcas telpu noformējumam.

Paldies visiem dalībniekiem par košajiem un interesantajiem darbiem! Kopīgais darba rezultāts ir izdevies – bērnu slimnīcas gaitenšos un telpās apskatāmā izstāde iepriecina bērnus, vecākus un slimnīcas personālu.

12. decembrī notika izstādes atklāšanas un labāko darbu autoru sveikšanas pasākums, kurā uzstājās Juglas Mūzikas skolas skolotāja Haralda Grīntāla audzēkņi Elīza Daniela Mīkena, Uga Loža un Raivo Logins, koncertmeistare Inga Bāliņa. Sadarbībā ar Lienī Paukšēnu Juglas Mūzikas skolas audzēkņu koncerts ir kļuvis par skaistu tradīciju.

Pateicamies par atsaucību bērnu slimnīcas novietnes Gaiļezērā pedagoģiskā dienesta vadītājai Vinetai Bulai, kura aizrautīgi palīdzēja iekārtot izstādi un ieteica, kur darbus vislabāk izlikt.

Konkurss un labdarības akcija bērnu slimnīcā, pateicoties Rīgas domes izglītības, kultūras un sporta departamenta atbalstam, notika 15. reizi, un jau 10. gadu tā notiek bērnu slimnīcas novietnē Gaiļezērā. ■

FOTO: no personiskā arhīva

Konkurss un labdarības akcija bērnu slimnīcā notika 15. reizi, un jau 10. gadu tā notiek bērnu slimnīcas novietnē Gaiļezērā.

FOTO: no personiskā arhīva

Vizuāli plastiskajā mākslā tika veidoti sniegavīri slimnīcas telpu noformējumam.

FOTO: no personiskā arhīva

Savos vizuālās mākslas darbos konkursa dalībnieki attēloja pilsētvidi vēlā rudenī un ziemā.

Pilsoniskās līdzdalības un labo darbu maratona pirmā gada veikums

IK EVIJA PELŠA

VISC Interesu izglītības un audzināšanas darba nodaļas speciāliste audzināšanas darbā

Latvijas valsts simtgadībai veltītā izglītības iestāžu pasākumu cikla „Pilsoniskās līdzdalības un labo darbu maratons” pirmais posms šopavasār sākās ar pedagogu tālākizglītotāju sagatavošanas kursu programmu „Skolēnu pilsoniskās līdzdalības sekmēšana audzināšanas procesā”, kuru Valsts izglītības satura centrs (VISC) īsteno sadarbībā ar biedrību „Mūžizglītības un kultūras institūts „Vitate””. Martā un aprīlī divās kursu nodarbībās 12 grupās strādāja 370 pedagogu no visiem Latvijas reģioniem un Rīgas. Atsevišķas kursu grupas tika organizētas profesionālās izglītības iestāžu un pirmsskolas izglītības iestāžu pedagogiem.

Pirmajās divās nodarbībās tika apgūtas zināšanas un prasmes, lai skolās aktualizētu un iedzīvinātu skolēnu pilsoniskās līdzdalības aspektus, lai šie jautājumi kļūtu par izglītības procesa un skolas vides ikdienu un jaunā paaudze ne tikai sekotu savu skolotāju idejām, bet arī radītu un īstenotu idejas un iniciatīvas paši. 100 pedagogu saņēma apliecinājumu par apgūtajām kompetencēm.

Trešā kursu nodarbība sešām apvienotajām grupām notika jūnijā, un tās laikā tika apgūti kursu vadīšanas metodikas pamati, notika kursu dalībnieku pieredzes apkopošana un gatavošanās pedagoga tālākizglītotāja darbam. 270 pedagogi ir izteikuši vēlmi turpināt darboties tālāk – 72 stundu programmā.

Šoruden Priekļu vidusskolā, Saldus bērnu un jaunatnes centrā, Talsu bērnu un jauniešu centrā, Zemgales reģiona kompetenču attīstības centrā, Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikumā, Ludzas tautas namā, viesnīcā „Latgola” Daugavpilī, Madonas pilsētas kultūras namā, Rīgas 94. vidusskolā un Rīgas Juglas vidusskolā notika radošās darbnīcas pedagogiem, skolēniem un sabiedrības pārstāvjiem.

Pedagogi aktrises un drāmas terapeites Annas Šteinas vadībā pilnveidoja prasmes kursu vadītāja tēla veidošanā, skolēni radošās un kritiskās domāšanas trenera Rolanda Ozola vadītajā darbnīcā attīstīja argumentācijas, aktīvas klausīšanās, sadarbības un līdzdalības prasmes, bet visi kopā satikās diskusijā par tematu „Kāpēc ir vērts būt un dzīvot Latvijā?”, uz kuru diskutēt ar jauniešiem bija aicināti pašvaldību pārstāvji, uzņēmēji, politiķi, sabiedrībā pazīstami cilvēki un dažādu profesionālo jomu pārstāvji.

„Jauniešiem mācīju diskutēšanas, debatēšanas un argumentācijas prasmes. Mācēt pamatot savu viedokli un iesaistīties diskusijās ir vienas no pilsoniskajām pamatprasmēm, bez kurām dzīvot ir grūti. Ir būtiski sadzirdēt, ko saka citi, lai varētu uzdot precīzus jautājumus un iesaistīties diskusijās. Jauniešu aktivitāte veicamajos uzdevumos bija ļoti liela. Man prieks, ka viņus tas interesē,” stāsta R. Ozols. Arī paši jaunieši atzinīgi novērtēja iespēju ar profesionāla mentora palīdzību apgūt jaunas iemaņas.

Diskusijā „Kāpēc ir vērts būt un dzīvot Latvijā?” katram dalībniekam bija savs pieredzē un emocijās balstīts stāsts par Latviju kā daudzpusīgu iespēju zemi ar skaistu dabu, bagātu kultūru un tradīcijām, stipriem un mērķtiecīgiem cilvēkiem, kuri veido mūsu valsti, un par to, ka tieši jaunās paaudzes rokās ir Latvijas nākotne. Gan jauniešiem, gan viesiem bija svarīga ģimene, latviskums, valoda, kultūra, tīra vide, daba, darba un karjeras iespējas. Daži jaunieši uzdotie jautājumi: kādas īpašības latvieti atšķir no cittautieša, kādēļ Latvijā daudziem dzīvot ir grūti, kādēļ daudzi izvēlas doties prom no Latvijas, kādas iespējas jauniešiem ir izsisties Latvijā, kādas ir Latvijas izglītības sistēmas stiprās un vājās puses, kāpēc atgriezties Latvijā, ja esi ārzemēs ieguvījis labu izglītību un uzsācis karjeru, kuras ir tās vērtības, kuras liek palikt savā dzimtajā vietā un valstī, u. c.

Diskusijās uzaicināto viesu vidū bija Saeimas deputāts Juris Viļums, kultūras ministre Dace Melbārde, Cēsu novada domes priekšsēdētājs Jānis Rozenbergs, Madonas novada pašvaldības vadītājs Agris Lungevičs, Saldus novada domes priekšsēdētājs Reinis Doniņš, Daugavpils pilsētas domes deputāts Jānis Dukšinskis, Talsu novada domes priekšsēdētāja pirmais vietnieks Dainis Karols.

Tikties ar jauniešiem atsaucās gan uzņēmēji, piemēram, SIA „Wolf System” valdes priekšsēdētājs Juris Kozlovskis, uzņēmēja un neformālās izglītības trenere Aija Vanaga; gan dažādu iestāžu vadītāji, piemēram, VISC vadītājs Guntars Catlaks, zinātkāres centra „ZINOO” vadītājs Pauls Irbins, Lubāna mitrāja informācijas centra vadītāja Līga Jātniece, Oskara Kalpaka muzeja un piemiņas vietas „Airītes” vadītājs Roberts Sipenieks, Ludzas novada tūrisma un informācijas centra vadītāja Līga Kondrāte; gan pārstāvji no dažādām organizācijām, piemēram, biedrības „Latgolys Saeima” priekšsēdētājs Guntis Rasims, „Go Beyond” valdes priekšsēdētājs Eduards Krūmiņš, Latvijas Mazpulku organizācijas padomes priekšsēdētāja Randa Keņģe.

Publicitātes foto

Jaunieši, kuri piedalījās pasākumā, labprāt diskutēja par dažādiem jautājumiem saistībā ar karjeras izaugsmes iespējām Latvijā un pasaulē, darba tirgus tendencēm un uzdrīkstēšanos piepildīt savus drosmīgākos sapņus.

Jauniešiem bija iespēja diskutēt arī ar radošām personībām, piemēram, raidījuma „Cytaidi latviskais” vadītāju Valentīnu Lukaševiču, fotogrāfu Aināru Mazjāni, vēsturnieku un arheologu Andri Tomašūnu, komponistu Jāni Lūsēnu. J. Lūsēns teica: „Padomā, kāds ir tavs pienesums Latvijai, kādā veidā tu pats vari veidot vidi, kurā esam. Pašlaik daudzas vērtības ir sašķobījušās, iestāties apjukums. Man laimējies, ka ar saviem lielas formas darbiem un darbošanos mūzikas laukā esmu kļuvis par mūsu tautas kultūrvēstures daļu. Esmu sajutis, ka ir vērts, ka esmu vajadzīgs. Tāpēc arī jauniešiem pats svarīgākais būtu sadzirdēt to iekšējo balsi, kas liek saprast, kas vēlies būt tu pats, un ar to būt vajadzīgs Latvijai.”

Nepieciešamību pēc garīguma un vērtībīzpratnes uzsvēra Nacionālo bruņoto spēku virskapelāns Elmārs Pļaviņš un mācītājs Mārtiņš Burke-Burkevics, kuri akcentēja vispārcilvēcisko vērtību nozīmi un lomu, meklējot iespējas un izdarot izvēles savā dzīves ceļā.

Īpaši lielu iespaidu uz auditoriju atstāja pārstāvji no pašu jauniešu vidus, piemēram, pasaules apceļotājs un stāstu sērijas „100 latviešu stāsti” autors Ģirts Smelters, Liezēres pagasta jaunatnes lietu speciāliste Laura Smudze, Latvijas apceļotāji „Movement Spontaneous” dalībnieki Matijs Babris un Edgars Faščenko, kebabnīcas saimnieks Valters Murāns un deju speciāliste Liāna Mernāka no Rēzeknes.

Vairākās diskusijās piedalīties bija aicināti skolu absolventi, kas, atgriezušies no studijām ārzemēs, ir atraduši savu vietu dzimtajā pusē vai pilsētā, piemēram, Ļubļinas Katolu universitātes absolvente Ivonna Orlova pašlaik strādā Daugavpils Marka Rotko mākslas centrā, pārvalda vairākas valodas

un jūtas noderīga savai pilsētai. Īpaši spilgta diskusija sadarbībā ar skolas absolventiem izveidojās profesionālās izglītības iestādēm: tajā, daloties savā pieredzē par strādāšanu un dzīvošanu ārpus Latvijas un saviem personiskajiem iemesliem atgriezties mājās, piedalījās Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikuma projektu asistents tūrisma pasniedzējs Arturs Hofmanis, restorāna „Rocketbean” šefpavārs Artūrs Taškāns, restorāna „Ozo” ģenerālmenedžeris Gundars Lasmanis, restorāna „Trīs” šefpavārs Juris Dukaļskis un uzņēmuma „Capto-matic” vadītājs Alekss Geske.

Jaunieši, kuri piedalījās pasākumā, labprāt diskutēja par dažādiem jautājumiem saistībā ar karjeras izaugsmes iespējām Latvijā un pasaulē, darba tirgus tendencēm un uzdrīkstēšanos piepildīt savus drosmīgākos sapņus.

Priecāsimies, ja radošo darbnīcu dalībnieki ideju par šādām diskusijām aiznesīs uz savām skolām un iedzīvinās tajās, un rosinām arī citu izglītības iestāžu skolēnus un pedagogus veidot līdzīgus pasākumus gan klases, gan skolas, gan pašvaldības mērogā. Tas varētu būt viens no labajiem darbiem pilsoniskās sabiedrības stiprināšanā un ceļā uz nākamo posmu.

Pasākumu cikla „Pilsoniskās līdzdalības un labo darbu maratons” otrajā posmā 2018. gadā VISC sadarbībā ar pašvaldību izglītības pārvaldēm (izglītības speciālistiem), pirmsskolas, vispārējās, profesionālās un interešu izglītības iestādēm, pieaicinot ekspertus no nevalstiskajām organizācijām, organizēs labo darbu festivālus piecos Latvijas reģionos. Ieceres mērķis ir sekmēt bērnu un jauniešu piederību savai skolai, vietējai kopienai un valstij un veicināt viņu pilsonisko līdzdalību,

patstāvību, atbildību un piedalīšanos Latvijas valsts simtgadības svinēšanā un Latvijas valstiskuma stiprināšanā. Labo darbu festivālos vēlamies akcentēt un atbalstīt bērnu un jauniešu iniciatīvas, dalīšanos idejās un pieredzētajā, darot labus darbus sev un citiem.

Labo darbu festivāli, kuru laikā tiek plānotas dažādas aktivitātes – ideju tirdziņi, radošās darbnīcas, diskusijas, tikšanās ar viedokļa līderiem u. c. –, notiks 2018. gada 9. maijā Jelgavā, 26. septembrī Madonā, 3. oktobrī Rīgā, 12. oktobrī Rēzeknē, 26. oktobrī Talsos, bet līdz tam ikvienu izglītības iestādi un ikvienu tās skolēnu aicinām iesaistīties labo darbu festivālu gatavošanas procesā, jo tieši no skolu un skolēnu veikuma būs atkarīgs, cik interesanti un rosinoši būs labo darbu festivāli.

Labie darbi ir veicami ne tikai atsevišķu pasākumu formātā (talikas, labdarības koncerti u. tml.). Īpaša uzmanība ir pievēršama skolēnu līdzdalības aktivitātēm ikdienā, piemēram, mācību procesā, pašdisciplinā, savstarpējā saskarsmē, komunikācijā, skolēnu pašpārvaldes darba pilnveidē un popularizēšanā, darbībā interneta vidē u. tml. Rosinām turpināt vai uzsākt tādas iniciatīvas un aktivitātes, kuras var kļūt par skaistu tradīciju un bagātināt skolas un tuvākās apkārtnes cilvēku dzīvi, sagādāt visiem pozitīvas emocijas un gandarījumu.

Plašāka informācija par dalību labo darbu festivālos ir atrodama pasākuma nolikumā <http://visc.gov.lv/audzinanasana/pasakumi.shtml> un informatīvajā materiālā izglītības iestādēm „Kā Tu un Tava skola varat iesaistīties „Pilsoniskās līdzdalības un labo darbu maratona”?” (http://visc.gov.lv/audzinanasana/dokumenti/lv100-skolam_labie_darbi.pdf). ■

Iepazīstina ar latviešu Ziemassvētku tradīcijām

IK LĪVA LEIMANE

VSIA „Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums” sabiedrisko attiecību speciāliste

2.–8. decembrī Fatimā Portugālē norisinājās 26. ikgadējais pasākums „Ziemassvētki Eiropā”, kuru organizē Eiropas Viesnicu un tūrisma izglītības iestāžu asociācija (*Association of European Hotel and Tourism Schools – AEHT*).

Ziemassvētku brīnumu kopā radija jaunieši no 20 Eiropas valstu profesionālās izglītības iestādēm. Latviju pasākumā pārstāvēja valsts SIA „Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums” audzēkņi, kuri gatavoja latviskus ēdienus ar mūsdienīgām niansēm: ar meža sēnēm pildītus kartupeļus, Latgales speķi ar rudzu maizi un marinētiem gurķiem, Ziemassvētku rausi ar žāvētiem augļiem, Latvijas sieru izlases plates, ceptus ābolus, kas pildīti ar medu un ogām, cepumus „Žagariņi”, auzu pārslu cepumus „Veiksmes poga” un, protams, piparkūkas. „Laimas” dāvētās konfektes, Latvijas sieri, Latgales speķis, rudzu maize un piparkūkas Ziemassvētku galdu darīja krāsainu un košu. Gaiss smaržoja pēc svecēm, piparkū-

kām... pēc Ziemassvētkiem.

Jauniešiem tā bija lieliska iespēja padziļināt izpratni par kultūru dažādību un vienlaikus atzīt, cik vienoti ir cilvēki svētku gaidās, jo pasākumā valdīja sirsnība, labestība. Katras valsts jaunieši bija sagatavojuši priekšnesumus – nelielus uzvedumus, dziesmas, dejas. Tautas dejas „Ritenītis” un „Plaukstīnpolka” mūsu audzēkņu izpildījumā izvērtās par īstām sadraudzības dejām, kurās tik aktīvi iesaistījās visi klātesošie, ka uz skatuves pietrūka vietas. Un kur nu vēl mūsu skaistie tautastērpi...

„Vienotība daudzveidībā” ir Eiropas Savienības devīze. Pasākums „Ziemassvētki Eiropā 2017”, jauniešiem praktiski darbojoties, uzskatāmi parādīja, cik būtiski ir saglabāt, attīstīt un popularizēt savas valsts kultūras vērtības un tradīcijas, vienlaikus ar cieņu un izpratni izturēties pret dažādo un atšķirīgo.

Pasākuma mērķis ir aicināt kopā jauniešus un pedagogus no dažādām Eiropas valstīm un izzināt Ziemassvētku tradīcijas kultūru dažādībā, katrs dalībnieks bija aktīvs svētku veidotājs. Īstā svētku gaisotnē jaunieši gatavoja katras valsts tradicionālos ēdienus, klāja svētku galus, uzņēma viesus, dziedāja un

FOTO: no Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikuma arhīva

Tehnikuma stends latviskās Ziemassvētku noskaņās. Latviju un tehnikumu Ziemassvētku stendā prezentē audzēknes Benita Ozola (no kreisās) un Inga Krastiņa, skolotāja Diāna Baikova, projektu vadītāja Zane Saukāne, audzēknis Kaspars Aigars, tehnikuma direktore Silva Ozoliņa, tehnikuma absolvents starptautisku konkursu laureāts Haralds Saušs, skolotāja Inese Bedeice, projektu asistents Artūrs Homins.

dejoja. Ziemassvētku svinēšana vairāku dienu garumā – tas bija stāsts par to, kā svētki ienāk katrā namā, katrā ģimenē, katrā valstī. Visi dalībnieki bija vienoti dažādībā. Prieks par Latvijas jauniešiem, kuriem pietika drosmes un uzņēmības atvērties un

parādīt, cik talantīgi esam, cik bagātas ir mūsu tradīcijas. Daudzie pasākuma apmeklētāju palīdzības un uzslavas vārdi apliecina, ka mūsu sniegums cilvēkiem ir sagādājis prieku.

Šāgada Ziemassvētki tika svinēti Fatimas Viesmīlības skolā

(*Fátima Hospitality School*). Esam pagodināti pasākumu „Ziemassvētki Eiropā 2018” nākamgad organizēt Rīgā Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikumā. Šis pasākums būs viens no mūsu labajiem darbiem Latvijas simtgadībai. ■

Jaunieši gūst pieredzi *pop-up* restorānā Ziemassvētku tirdziņā

IK LĪVA LEIMANE

VSIA „Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums” sabiedrisko attiecību speciāliste

VSIA „Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums” Eiropas Savienības izglītības, mācību, jaunatnes un sporta programmas „Erasmus+” stratēģiskās partnerības projektā „Culinary Caravan on the Move” 12.–18. decembrī organizēja projekta trešo darbnīcu Rīgā. Pirmais *pop-up* (angļu val. ‘negaidīti rasties’) restorāns tika atvērts 2016. gada decembrī Helsinkos Somijā, otrs – 2017. gada maijā Barselonā Spānijā, trešais – decembrī Rīgā, bet pēdējais projekta restorāns tiks atvērts 2018. gada maijā Bardolino Itālijā.

Projekta partneri Latvijā ir Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums, Jēkabpils Agrobiz-

Publicitātes foto

Projektā „Culinary Caravan on the Move” Ziemassvētku tirdziņā Doma laukumā 15. un 16. decembrī jaunieši guva praktisko pieredzi, atverot *pop-up* restorānu.

nesa koledža un SIA „Golf kluba restorāns”, Somijā – Helmi Biznessa un tūrisma koledža Helsinkos, Merkūrijas Biznessa koledža, Perho Kulinārijas, tūrisma un biznesa koledža, Spānijā – Tūrisma, viesmīlības un ēdināšanas skola (CETT) Barselonā un Badalones koledža, Itālijā – Profesionālais viesnīcu pakalpojumu un ēdināšanas institūts (IPSAR) Bardolino un Augstākās izglītības institūts „Edmondo De Amicis” Rovigo. Projekta partneri ir profesionālās izglītības iestādes, kuras īsteno izglītības programmas uzņēmējdarbībā, ēdināšanas un viesmīlības jomās un nozares uzņēmumi.

Projekta ideja ir, sadarbojoties profesionālās izglītības iestādēm no Latvijas, Somijas, Itālijas un Spānijas, veidot starptautisku e-apmācības uzņēmējdarbības platformu ar *pop-up* restorānu moduli.

Jauniešu uzdevums ir katrā no dalībvalstīm radīt *pop-up* restorā-

nu, kas reāli darbojas divas dienas. Tā ir lieliska mācīšanās caur praktisko pieredzi – no biznesa idejas līdz tās īstenošanai un darbības rezultātu analīzei. Skolotāji prot nedaudz atkāpties, lai jaunieši paši varētu saskatīt, saprast un izdarīt.

Kā atzīst paši jaunieši, darbošanās projektos ir lieliska pieredze, kas palīdz apgūt prasmes, kuras noderēs viņu turpmākajā darbā dzīvē. Visiem dalībniekiem tā ir izpratne par darbu starptautiskā komandā – cik svarīgi, lai katrs komandas biedrs saprastu savu lomu un atbildību. Ideju ģenerēšana, laika un resursu plānošana, prezentācijas prasmes, māka radīto produktu pozicionēt – tās ir dzīves prasmes, kas noder arī tad, ja neesi uzņēmējs.

Par apliecinājumu apgūtajām prasmēm šā projekta dalībnieki izglītojamie katrs saņems 15 kredītpunktus Eiropas kredītpunktu sistēmā profesionālajai izglītībai un apmācībai (ECVET). ■

Skolēnu debates „Vai Latvijas mežu

Lai izglītotu un informētu sabiedrību par meža nozari un tās lielo nozīmi Latvijā, SIA „Rīgas meži” īsteno vides izglītības projektu „Zaļā klase”.

IK RENĀTE PRIEDE

Mēs jau esam pieraduši pie situācijas, ka sabiedrība ir sašķēlusies divās daļās jautājumā par Latvijas meža nozari un tās pašreizējo un potenciālo devumu valsts un katra sabiedrības locekļa labklājībai. Ir pierasts, ka par šo tēmu diskutē gudri vīri augstos amatos, bet biedrība „Zaļās mājas” vēlējas dzirdēt jauniešu domas un uzklaut skolēnu argumentus, meklējot veidu un formu, kā vienas vai otras puses argumenti nonāk līdz dzirdīgām ausīm auditorijā.

Lai iesaistītu jauniešus, „Zaļās mājas” nolēma uzrunāt tos vidusskolēnus, kas jau savā ikdienā ir iniciatīvas pilni un katrai Latvijā un pasaulē aktuālai tēmai meklē argumentus „par” vai „pret”, tāpēc izvēle krīta uz Rīgas Valsts 1. ģimnāzijas debašu kopu. Mēģinājam rast atbildi uz jautājumu, vai Latvijas iedzīvotāji var būt lepnī par Latvijas meža nozari.

Debates norisinājās SIA „Rīgas meži” Daugavas mežniecībā Ogrē. Kā klausītāji un tauta, kam bija iespēja izteikties, pievienoties vienam vai otram viedoklim, iesaistījās profesionālās izglītības kompetences centra (PIKC) „Ogres tehnikums” audzēkņi un Ogres skolu skolēni, kā arī Rīgas Igaņu pamatskolas 8. un 9. klases skolēni.

„Ar ko jums asociējas mežs?” – šādu jautājumu interaktīvajā, visiem klātesošajiem pieejamajā panelī debašu sākumā uzdeva AS „Latvijas valsts meži” pārstāve **Anda Sproģe**, un jauniešu veiklī pirksti savās viedierīcēs ievada visdažādākās asociācijas, kuras tūdaļ parādās uz ekrāna, – jaunas iespējas, darbs, daba, dzīvība, brīvība, zaļais zelts, cirvis, klusums, skābeklis, miers, koki, svaigums, nauda, skaistums, atpūta.

„Mēs nedalījām debatētājus labajos vai sliktajos, katra debatētāju komanda saņēma savu uzdevumu – izmantojot publiskajā telpā (plašsaziņas līdzekļos, sociālajos tīklos, sarunās) pieejamo informāciju, vajadzēja sagatavot aizstāvības runu atbilstīgi savai pozīcijai un pārliecināt zālē sē-

došos par savu taisnību. Debates, jāatzīst, izvērtās ļoti tuvas reālajai dzīvei, jo skolēni, kuriem bija jāaizstāv meža nozare, spēja operēt ar zinātniski pamatotiem faktiem un skaitļiem, savukārt opozīcija savu viedokli balstīja galvenokārt uz emocionāliem paziņojumiem, aicinot, piemēram, mežizstrādi aizstāt ar tūrisma nozares attīstību,” stāsta pasākuma organizators biedrības „Zaļās mājas” valdes loceklis **Kristaps Cepulis**.

Debašu princips ir šāds – pamīšus no katras komandas uzstājas pa runātājam ar saviem argumentiem un atspēkojumiem. Katram ir noteikts uzstāšanās laiks – piecas minūtes. Kā jau minēts, debašu dalībnieki nepauž savus personiskos viedokļus, bet to, ko par vai pret var atrast plašsaziņas līdzekļos un citos pieejamajos informācijas kanālos. „Cenšamies atspoguļot faktus par debašu tēmu, maksimāli norobežojoties no savas personiskās attieksmes jautājumā, cik vien tas iespējams,” stāsta **Anete Biķe**, piebilstot, ka priecājas „par debašu sesijām, kad personiskais viedoklis sakrīt ar tēmai aizstāvamo informāciju”. Skolēnu debates parāda, kā kritiski izvērtēt faktus un viedokļus, kas informatīvajā telpā ir brīvi pieejami sabiedrībai. Pozīcijas un opozīcijas runātāji tiek izlozēti iepriekš, tad seko informācijas vākšana. Anete raksturo, ka debašu kluba nodarbības ir uztrenējušas iemaņas izvērtēt dažādu informācijas avotu uzticamību, kā arī ātri un kritiski atlasīt vajadzīgo. Debatēs katra komanda prezentē savāktu materiālu un pārsteidz viena otru ar to, cik labi ir spējusi sagatavoties – cik viegli vai grūti ir aizstāvēt savu materiālu un atspēkot pretinieku.

Debašu atklājējs **Roberts Kustavus** no pozīcijas jeb Latvijas meža nozares aizstāvju komandas uzsver pozitīvos ekonomiskos faktorus: Latvijas meža nozare – tā ir aptuveni 50 tūkstošu darba vietu, 12. daļa no valsts ekonomikas, vairāk nekā 3 miljoni hektāru mežu platības jeb 52 % valsts teritorijas. Lai gan meža nozare ir ļoti nozīmīga valsts ekonomikas sastāvdaļa, presē, viņaprāt, tā tiek pieminēta proporcionāli maz. Nozare ir daudzpusīga – mežko-

Lai iesaistītu jauniešus, „Zaļās mājas” nolēma uzrunāt tos vidusskolēnus, kas jau savā ikdienā ir iniciatīvas pilni un katrai Latvijā un pasaulē aktuālai tēmai meklē argumentus „par” vai „pret”.

Karsta viedokļu aizstāvēšana: **Valdemārs Felcis** (no kreisās), **Roberts Kustavus**, **Emils Azanda**.

Anete Biķe: „Nozare nes valsts vārdu pasaulē, un Latvijas sabiedrība var pamatoti lepoties ar meža nozari, kura turpina augt un attīstīties.”

“Nozīmīgs arguments par labu mežsaimniecībai ir arī izglītība – meža industrija rada vajadzību pēc kvalificēta darbaspēka un profesionālas izglītības. Pašlaik liela problēma Latvijā ir izglītības trūkums un profesionāli nederīgas izglītības esamība.

pība, mežizstrāde, kokapstrāde. Pozīcijas debatētājs uzsver, ka nozare veic to, ko labklājīga sabiedrība no tās sagaida, – sniedz neaizvietojamu pienesumu Latvijas labklājībai, vērtīgu partnerību ekonomikā, ar to sevi varam reprezentēt arī globāli. Meža nozare sniedz 20 % no Latvijas valsts eksporta un nozīmīgu daļu no

iekšzemes kopprodukta (IKP), tā ir lielākā valsts nozare, ekonomikas stūrakmens, kas izglāba valsti 2008. gada ekonomiskajā krīzē, ļāva attīstīties vietējiem uzņēmumiem, joprojām nodrošina līdz 50 tūkstošiem labi apmaksātu darba vietu un ir viens no spējīgākajiem vilcējspēkiem reģionos, kur nozares uzņēmumi

un to satelītu uzņēmumi (veikali, preču pārveidotāji u. c.) nereti ir arī vienīgie darba devēji. Nozare notur iedzīvotājus reģionos un Latvijā, „ļaujot mums dzīvot tur, kur esam dzimuši”, argumentē Roberts.

Oponentu komandas pārstāvis **Valdemārs Felcis** piedāvā pretējus argumentus – norāda uz,

nozare ir mūsu lepnums?”

viņaprāt, pastiprinātu mežu ciršanu un uz to, ka tiek zāģēti veci meži ar lielu bioloģisko daudzveidību. Viņš min arī ietekmi uz brūkļu un melleņu lasīšanas iespēju samazināšanos, bioloģiskās daudzveidības apdraudējumu saistībā ar cirmām un kopumā, kā arī norāda uz lielāku CO₂ daudzumu, ko sevī uzglabājot veci meži, saņemot gan tūlītēju pozīcijas iebildi, ka vecie meži sabrūk paši un CO₂ atgriežas atmosfērā.

“ Vidusskolās un ģimnāzijās šai nozarei pievērš maz uzmanības, bet skolās vajadzētu vairāk izglītēt par meža nozari – būtu nozīmīgas diskusijas par to un jauniešu vietu tajā.

Opozīcijas debatētājs pauž arī viedokli, ka mežu uzskaitē ir neprecīza: 52 % mežu tiek ieskaitītas cirmsas, kur lielu koku vairs nav, koksnes krājas pieaugums esot pārāk pozitīvs, jo jaunie koki straujāk pieaug, bet vēl ilgi nesasniedz cērtamās dimensijas. Šim viedoklim aktīvi pretargumentē **Emīls Azanda**. Kā vienu no savas uzstāšanās galvenajiem argumentiem Emīls min nozares nepieciešamību un nozīmīgumu cilvēkiem. Lai arī kādas kukaiņu, dzīvnieku vai augu sugas Latvijā dzīvotu, šī zeme tomēr ir mājās arī cilvēkiem un klaji upurēt cilvēku vajadzības citu sugu labā nav pareiza pieeja. Ir jāatrod līdzsvars starp cilvēka un neskartās dabas vajadzībām, nodrošinot to, ka cilvēki šajā zemē var dzīvot cienījamu dzīvi.

Emīls uzsver, ka nozīmīgs arguments par labu mežsaimniecībai ir arī izglītība – meža industrija rada vajadzību pēc kvalificēta darbspēka un profesionālas izglītības. Pašlaik liela problēma Latvijā ir izglītības trūkums un profesionāli nederīgas izglītības esamība. Meža industrija to regulē, radot darba vietas un piedāvājot atbilstīgu izglītību.

Latvija nav izolēta vieta, un tās pastāvēšanai ir svarīga starptautiskā sadarbība un pazīstamība. Meža nozares uzņēmumi nes Latvijas vārdu pasaulē. Tā kā Latvija ir maza valsts, ir svarīgi, ka Latvijas vārds pasaulē ir zināms. Valsts pazīstamība lielās, spēcīgās ekonomikās (Vācija, Dānija, Lielbritānija u. c.) prezentē valsti. To nodrošina tādi spēcīgi zīmoli kā „Latvijas finieris” vai „Latgran”, kuru produkcija ir pieprasīta visā pasaulē.

Savukārt **Elīna Strade** no opozīcijas komandas kā pretargumentu min negatīvo mež-

Pozīcijas komanda: Roberts Kustavus (no kreisās), Emīls Azanda, Anete Biķe.

Debatēs iesaistās tauta – PIKC „Ogres tehnikums” audzēkņi.

saimniecības ietekmi uz lauku tūrisma un īpašumu cenu samazināšanos mežizstrādes reģionos. Viņa pauž, ka Latvijai kā attīstītai valstij būtu jākoncentrējas uz servisu, nevis resursu izmantošanu.

Arī trešais opozīcijas runātājs **Roberts Ozols** atrod komentārus par valsts reputāciju ārzemēs: mežam nevajadzētu būt ekonomikas pamatam, mežam vajadzētu būt tūrisma objektam, nevis saimniecības instrumentam. Reputāciju ārzemēs vajadzētu panākt ar tūrisma – „nevis baļķi, bet daba. Ir jāmeklē citas nozares, kuras varētu balstīt valsts ekonomiku. Mums vajadzētu lepoties ar tūrisma, nevis baļķiem”.

Pozīcijas runātāja A. Biķe kopsavilkumā saka: „Es esmu augusi, cienot meža nozari un lepojoties ar to, un atbalstu to, ka mēs, valsts, varam lepoties ar šo nozari. Kāpēc lepoties:

- 1) sadures punkts – ekonomika pret ekoloģiju – vai ekonomiskais devums attaisno nodarījumu ekoloģijai. Tā kā nesaņemam datus par apdraudējumu kādai ekosistēmai vai sugai tieši no nozares, secinām, ka nozares pienesums sabiedrībai ir ārkārtīgi augsts – darba vietas, eksporta apjoms, IKP, tātad nozare attaisno sevi un nodarījumu ekoloģijai, turklāt nozare ir spēcīga gan profesionāli, gan zinātniski, un esam pārliecināti, ka nozares pārstāvji zina, ko dara, un plāno ilgtermiņa attīstību un pienesumu valsts ekonomikā. Zinām, kā izmantot savus resursus;
- 2) nozare un politika – vai valsts politika ir atbilstīga nozares attīstībai. Viss, ko mēs zinām par aktuālajiem Zemkopības ministrijas ierosinātajiem likumdošanas grozījumiem, ir emocionāli un polarizēti viedokļi plašsaziņas līdzekļos un nekritiska sabiedrības pieķeršanās atsevišķiem saukļiem. Grozījumi ir izstrādāti darba

Opozīcijas komanda: Elīna Strade (no kreisās), Roberts Ozols, Valdemārs Felcis. Pozīcijas pārstāvis Emīls Azanda (pie katedras) klausītāju balsojumā tika atzīts par pārliecinošāko debatētāju.

Teorija tiek saistīta ar praksi, dodoties ekskursijā uz SIA „Rīgas meži” kokzāģētavu „Norupe”.

grupās, un nav šaubu par nozares pārstāvju profesionalitāti;

- 3) nozare nes valsts vārdu pasaulē, un Latvijas sabiedrība var pamatoti lepoties ar meža nozari, kura turpina augt un attīstīties. Pat ja mēs pasaulē kādā topā esam minēti kādā 50. vietā starp zaļākajām val-

stīm, Eiropā Latvija ir ceturrtā mežainākā valsts.”

Rīgas Valsts 1. ģimnāzijas audzēkņiem Latvijas informatīvajā telpā ir izdevies apzināt daudzpusīgus viedokļus saturīgām debatēm. A. Biķe atzīst, ka šajās debatēs pārstāvētais viedoklis sašķīrt ar viņas personisko viedokli, gatavojoties debatēm, esot bijis

vieglī atrast argumentus. „Domāju, ka oponentu komandai bija daudz grūtāk, jo Latvijas zelts ir zaļā krāsā – tā ir meža nozare,” atzīst Anete. Viņasprāt, vidusskolās un ģimnāzijās šai nozarei pievērš maz uzmanības, bet skolās vajadzētu vairāk izglītēt par meža nozari – būtu nozīmīgas diskusijas par to un jauniešu vietu tajā. ■

„Festari” – festivāls, kas rada kopā muzicēšanas prieku

IK AURIGA JERMAKA

JMR1MS skolotāja

Novembrī Jāzepa Mediņa Rīgas 1. mūzikas skolā (JMR1MS) norisinājās 11. starptautiskais kameramūzikas festivāls „Festari”. Festivāls ir ilggadējs projekts, kas ik gadu pulcē dalībniekus no trim mūzikas izglītības iestādēm – Igaunijas Heino Elleri Tartu Mūzikas vidusskolas, Somijas Espo Mūzikas institūta un JMR1MS. Jau ceturto reizi tas notika Latvijā un to rīkoja JMR1MS. Festivālā piedalījās apmēram 90 dalībnieku, t. sk. 11 delegātu no Espo Mūzikas institūta un 15 – no H. Elleri Tartu Mūzikas vidusskolas.

Viens no festivāla mērķiem bija, kopā muzicējot, radīt labvēlīgu vidi savstarpējai sadraudzībai. Tādējādi liels akcents tika likts uz starptautisku ansambļu veidošanu, kas jāva realizēt unikālu savstarpēju pieredzes apmaiņu, iegūt jaunus paziņas un domubiedrus mūzikā arī no citām dalībvalstīm. Festivāls daudziem no dalībniekiem bija kā zināms izaicinājums un nebijusi pieredze, jo ļoti īsā laikā nācās saspēlēties ar tikko iepazītiem mūziķiem no citām dalībvalstīm. Divu vai trīs mēģinājumu laikā

tika iestudēts koncerta priekšnesums. Turklāt ļoti vērtīgi un būtiski ir tas, ka festivāla koncertos muzicēja arī pedagogi – gan atsevišķos ansambļos, gan kopā ar audzēkņiem, un tas ir brīnišķīgs un viegls pieredzes pārmantošanas ceļš.

Trīs festivāla dienas bija piesātinātas ar meistarklasēm, mēģinājumiem un ikvakara koncertiem. Ļoti nozīmīga festivāla sastāvdaļa bija tieši meistarklases, kuras šoreiz vadīja JMR1MS pedagogi Olga Maskalona, Pēteris Ozoliņš un Espo Mūzikas institūta pedagoge Rīa Odē (*Riia Odē*). Pateicoties somu vijoles pedagoge R. Odē, izdevās īstenot jau sen lolotu ideju par tautas mūzikas meistardarbnici. Tajā piedalījās visu trīs valstu audzēkņi, un darbs rezultējās tautas instrumentu orķestrī, kurā piedalījās kogle, ģitāra, akordeons, vairākas klarnetes, vijoles un citi stīgu instrumenti, kā arī dziedātājas. Meistarklasēs tika iestudēti trīs kolorīti, krāšņi priekšnesumi, kas ar skaļām ovācijām izskanēja „Festari” noslēguma koncertā.

Festivālā noritēja četri koncerti. Festivāla atklāšana ar svinīgu sarīkojumu un plašu koncertprogrammu izskanēja 15. no-

FOTO: no JMR1MS arhīva

JMR1MS Lielajā zālē, atskaņojot Nino Rotas klarnetes trio, muzicē trio no Espo Somijā.

vembra vakarā JMR1MS Lielajā zālē. Līdzās klasiskiem dueti, trio un stīgu kvarteti bija arī neparastāki salikumi, un jo īpaši kolorīts bija divu ģitāru ansamblis no H. Elleri Tartu Mūzikas skolas, kā arī klarnes kvartets no JMR1MS. Savukārt īpaši spilgti izskanēja Espo Mūzikas institūta stīgu kvartets „Apollo”, kas emocionāli piesātināti atskaņoja Auļu Sallinenas (*Aulis Sallinen*) darbu „Trešais stīgu kvartets”.

Īpašs bija festivāla otrās dienas koncerts „No sirds uz sirdi”, kas bija veidots ar vēlmi radīt

draudzības, sirsnības un mīlestības pilnu gaisotni dalībnieku vidū. Pateicoties Pilsrundāles vidusskolas Mūzikas un mākslas skolas atbalstam, tas noritēja Rundāles pilī, vienlaikus radot brīnišķīgu iespēju ārvalstu dalībniekiem iepazīt mūsu Latvijas lepmumu.

Jaunāko klašu un vēl topošajiem audzēkņiem savu pirmo muzicēšanas pieredzi bija iespēja demonstrēt Latvijas Republikas 99. gadadienas ieskaņai veltītajā rīta koncertā Rīgas 213. pirmskolas izglītības iestādē.

Savukārt pašā valsts svētku priekšvakarā svinīgi izskanēja festivāla noslēguma koncerts. Dažādo ansambļu vidū bija flautu kvartets, akordeonu un čellu dueti, stīgu kvartets un citi. Viens no koncerta spilgtākajiem momentiem bija Andra Baloža jaundarba „Melodija” pirmatskaņojums JMR1MS kamerorķestra „Armonico” interpretācijā Normunda Dreģa vadībā. Tajā dziedot saksofona solo bija dziedāms H. Elleri Tartu Mūzikas vidusskolas skolotājas Ursulas Šilo (*Ursula Chillaud*) sniegunā.

Domājams, festivāla organizatori var būt gandarīti, ka šīs trīs dienas patiesi atklāja, cik daudzveidīga, kolorīta un krāšņa ir kameramūzika un cik neizsmeļamas ir iespējas tajā radoši izpausties arī nākamajos gados un nākamajos „Festari”. Īpašs paldies festivāla atbalstītājiem – Rīgas domes izglītības, kultūras un sporta departamentam, Valsts kultūrkapitāla fondam, tipogrāfijai „Veiters”, SIA „McAbols poligrāfija”, atbalsta fondam „Muzicējam kopā ar draugiem”, Jāzepa Mediņa Rīgas 1. mūzikas skolas atbalsta biedrībai, kā arī visai darba grupai, kas piedalījās festivāla organizēšanā un norisē un radīja šos kameramūzikas svētkus! ■

Regīnai Ezera veltītā skulptūra „Cilvēkam vajag suni” atklāta

IK LIGITA ĀDAMSONE

Ķeguma novada muzeja Tomē vadītāja

20. decembrī rakstniece Regīna Ezera svinētu 87. dzimšanas dienu. Godinot viņu, 13. decembrī Tomes kapos notika piemiņas brīdis, un pēc tam muzeja dārzā atklāja rakstniecei veltītu skulptūru „Cilvēkam vajag suni”.

Pat domājams neizdomāsi, kādus likločus un norises liktensceļš daļā cilvēkiem, samezglo kopā ar citiem ļaudīm, pieved draugus dzīvniekus, ievēd notikumus. Citiem atgadījumi virto visapkārt, citi rada tos. Regīnas dzīve un daiļrade ir piebārstīta notikumiem. Mūža nogali vadījusi Tomes pagastā, bijusi laimīga kopā ar saviem suņiem, šķiet, Tomē ieraudzījusi arī savus personāžus. Netālu, bijušajā skolā, top muzejs, kurā ir iekārtotas Jāzepa Osmaņa un R. Ezeras ekspozīcijas. Nu Regīnas darbistabu (mājas) atkal sargā suns.

Regīna un suns

Rakstniece no Rīgas uz „Briežiem” pārcēlās 1987. gadā. Tur, savu suņu, dabas un cilvēku iedvesmota, rakstīja. Arī „Zemde-

FOTO: Dzintra Dzene, „Ogres Vēstis Visiem”

„Vēlos, lai skulptūrā izveidotais tēls radītu vēlmi tam pietuvoties, pieskarties, sajūst mīlumu, vēlmi to ņemt līdzi, vismaz fotogrāfijās,” stāsta skulptūras autors Aigars Zemītis.

gas”. „Kad žurnālists uzdeva pēdējo jautājumu, proti, kas visvairāk veicinājis manu daiļradi”, rakstniece atbilde ir „suns”. „Neviens dzīvs radījums no sava mūža nav ziedojis tik ievērojamu daļu uz, varētu teikt, „manas jaunrades altāra” (jo viņam patika izteicieni augstā stilā), ka tas gluži labprātīgi gulējis dienām ilgi uz kailas, aukstas grīdas zem rakstāmgalda pie manām kājām, lai

apsargātu manu darbu un manu mieru, ka es kopā ar to esmu nomērojuši simtiem un tūkstošiem kilometru, pa ceļam izdomādama veselās romānus nodaļas un pat veselus romānus, bet tas nav traucējis mani ne ar vienu vienīgu vārdu, tanī pašā laikā ar uzmanību un cieņu ieklausīdamies visā, ko man labpatīcies tam teikt...” („Zemdegas”)

Mazmeita Zane Mundure atceras: „Regīna nav iedomājama bez sava biedra un līdzgaitnieka – suņa. Cik vien atceros, suns vienmēr ir bijis viņai līdzās. Viņš kopā ar Regīnu sagaidīja mūs un kopā pavadīja. Suns bija tas, kas palika ar viņu, ar visām viņas domām, ar ikdienu, ar meža takām, kas katru dienu bija jāizstaigā, un tiem mirkliem, ko spēja ieraudzīt tikai viņa un, gribas ticēt, arī viņš – Suns. Cits teiktu, ka tas ir tikai suns, manuprāt, tas ir Suns, ko gribas rakstīt ar lielo burtu, jo kopābūšana viņas izpratnē ir kas vairāk par tādu dzīvošanu zem viena jumta. Tā ir suņa uzticība, paklausība, pacietība un mīlestība. Tikai suns spēj paklusēt istajā mirklī, lai neaizbiedētu domu, kas steidzīgi bija jāpie-raksta, lai vēlāk kļūtu par daļu no grāmatas. Vai otrs cilvēks ar savu es

tā spētu paklusēt, lai kalpotu kam augstākam? Lai ļautu tapt kam lielam?... Tāpēc cilvēkam vajag suni.”

Tieši tādu savā skulptūrā mākslinieks Aigars Zemītis vēlēties atklāt Regīnas suni. „Vēlos, lai skulptūrā izveidotais tēls radītu vēlmi tam pietuvoties, pieskarties, sajūst mīlumu, vēlmi to ņemt līdzi, vismaz fotogrāfijās. Suns ir sirsnīgs, pacietīgs, uzticīgs. Vēlos, lai bērni un pieaugušie gribētu atgriezties, lai satiktos ar šo bērnišķīgi naivo un sirsnīgo drauga tēlu. Mums katram iekšā ir savs pagalmis – sirds pagalmis, kuram ir vajadzīgs sargs un draugs, kas sagaida un rūpējas par šo vietu. Katram pašam ir jākopj sevi tas suns, kas sirds pagalmu sargā,” saka mākslinieks.

Atklājot skulptūru

13. decembrī, kad atklāja skulptūru, debesis pašķīrās mākoņi, izspraucās saules gaišums un šķita, ka Regīna vēro notiekošo. Visapkārt ļaudis, kuri pazina Regīnu un atmiņā glabā stāstus un leģendas par piedzīvoto. Ķeguma novada domes priekšsēdētājs Ilmārs Zemnieks, atklājot skulptūru, ar pateicību runā par rakstnieci un atklāj savu paziņanos ar viņu: „Man bija tas gods personīgi pazīt viņu un

viņas dzīvniekus satikt, ārstēt un palīdzēt, lai viņi būtu veseli. Viņa ļoti daudz ieguva – ar dzīvniekiem daudz sazinājās, jo dzīvnieki daudz palīdz cilvēkiem: ne tikai uzjautrina prieka brīžos, bet arī grūtos mirkļos viņi ir klāt. Dzīvnieki nekad neatsaka savu palīdzību.”

Muzejā Regīnas telpa

Muzejā rakstnieces darbistabas logs raugās uz ceļu, pa kuru ekspozīcija atceļoja no viņas mājām „Briežos” tepat, Tomes pagastā. Muzejā rūpīgi ir novietots ikviens priekšmets, kas atradās rakstnieces istabā, pat vissīkākais akmentiņš vai čiekurs, ko Regīna bija pārnesusi mājās no kopīgajām pastaigām ar suni, vissīkākā papīra strēmelīte, kas glabā viņas domas.

Rakstniece Māra Svīre atceras, ka Regīnai mazās pierakstu lapiņas bija īsts dārgums. Nestundā, kad uguns uzšāvās „Briežu” mājas otrajā stāvā, ar svelmainu vēju aizraudama Regīnas domu lapiņas no rakstāmgalda ārā pa logu, tās lidoja kā balti putni. Šo zaudēto balto putnu Regīnai bijis visvairāk žēl.

Muzeju atklās pavasārī, taču jau pašlaik ir atklāta izstāžu zāle, lai dzīvība un rosība mutulotu, kamēr muzeju iekārto un veido. ■

Līdz 2018. gada 5. janvārim pagarinām

iespiestās un elektroniskās avīzes „Izglītība un Kultūra”,
elektronisko žurnālu „Pirmsskolas Izglītība” un
„Vecākiem”, iespiestā žurnāla „Praktiskie Rokdarbi”
2018. gada abonēšanas kampaņu REDAKCIJĀ!
Laikraksta gada abonements – 66,50 EUR
(cena VAS „Latvijas pasts” – 70 EUR)

KOMPLEKTĀ IZDEVĪGĀK!

1. „Izglītība un Kultūra” +
iespiestais žurnāls „Praktiskie
Rokdarbi” – 86,48 EUR

+

2. Žurnāli „Pirmsskolas
Izglītība” + „Vecākiem”
elektroniski (PDF) – 56 EUR

+

3. „Izglītība un Kultūra” +
„Pirmsskolas Izglītība” + „Vecākiem”
elektroniski (PDF) – 122,50 EUR

+

4. „Izglītība un Kultūra” +
iespiestais žurnāls „Praktiskie
Rokdarbi” + „Pirmsskolas
Izglītība” + „Vecākiem”
elektroniski (PDF) –
142,48 EUR

+

5. „Izglītība un
Kultūra” +iespiestais
žurnāls „Praktiskie
Rokdarbi” + „Vecākiem”
elektroniski (PDF) –
114,48 EUR

+

6. „Pirmsskolas
Izglītība” + „Vecākiem”
elektroniski (PDF) +
iespiestais žurnāls
„Praktiskie Rokdarbi” –
75,98 EUR

+

7. „Izglītība un
Kultūra” + „Vecākiem”
elektroniski (PDF) –
94,50 EUR

+

Laikraksta „Izglītība un Kultūra” (IK) un elektronisko izdevumu
„Pirmsskolas Izglītība” (PI) un „Vecākiem” (V) abonēšanas cenas 2018. gadam

N. p. k.	Komplekta nosaukums / Mēnesis	I	II	III	IV	V	VI	VII*	VIII	IX	X	XI	XII
1.	IK (iespiesta vai elektroniska)	6,55	13,30	32,30	37,05	44,65	47,50		55,10	57,00	62,70	66,50	66,50
2.	V	2,70	5,40	8,10	10,80	13,50	16,20		21,60	24,30	27,00	28,00	28,00
3.	IK + V	9,25	18,70	40,40	47,85	58,15	63,70		76,70	81,30	89,70	94,50	94,50
4.	PI + V	6,20	12,00	21,00	24,80	31,00	37,20		49,60	50,90	52,50	56,00	56,00
5.	IK + PI + V	12,75	25,30	53,30	61,85	75,65	84,70		104,70	107,90	115,20	122,50	122,50
6.	IK + iespiestais žurnāls „Praktiskie Rokdarbi” (PrR)		16,75		43,95		57,49		68,54		79,59		86,48
7.	IK + PrR ar pielikumiem		16,75		43,95		61,45		68,54		79,59		94,40
8.	IK + PI + V + PrR		28,75		68,75		94,69		118,14		132,09		142,48
9.	IK + PI + V + PrR ar pielikumiem		28,75		68,75		98,65		118,14		132,09		150,40
10.	IK + V + PrR		22,15		54,75		73,69		90,14		106,59		114,48
11.	IK + V + PrR ar pielikumiem		22,15		54,75		77,65		90,14		106,59		122,40
12.	PI + V + PrR		15,45		31,70		47,19		63,04		69,39		75,98
13.	PI + V + PrR ar pielikumiem		15,45		31,70		51,15		63,04		69,39		83,90

* Jūlijā laikraksts un tā pielikumi neiznāk ne drukātā, ne elektroniskā formātā

KONCERTI

21. decembrī

Latvijas Universitātes Lielajā aulā plkst. 17.00 jauktais koris „Aura” kopā ar Tomu Brici, solistiem un instrumentālo grupu aicinās kavēties atmiņās un sapņot par istiem, baltiem Ziemassvētkiem koncertuzvedumā „Baltie Ziemassvētki”. Koncertā skanēs pazīstamas dažādu tautu Ziemassvētku dziesmas gan latviešu, gan angļu valodā. Uzvedumu papildinās solistu balsis, instrumentālais pavadījums un īpaši veidota gaismu režija. Koris „Aura” un diriģents Edgars Vītols aicina saulgriežu vakarā sasildīt sirdi – būs jauki, gaiši un sirsnīgi.

Rīgas Tehniskās universitātes (RTU) Lielajā aulā Kaļķu ielā 1 plkst. 19.00 RTU sieviešu koris „Delta” aicina kora mūzikas cienītājus uz Ziemassvētku koncertu „Ledus pārle”. Koncertā kori atskaņos gan tradicionālās Ziemassvētku dziesmas, gan

klasikas pārles un tautā iemīļotās latviešu komponistu dziesmas mīšies ar ārzemju autoru kompozīcijām. Jau tradicionāli Ziemassvētku koncertā „Delta” muzicē kopā ar Rīgas kultūras un tautas mākslas centra „Mazā gilde” vīru kamerkori „Frachori” diriģentu Andreja Mūrnieka un Aivara Opincāna vadībā, bet šogad, meklējot jaunus muzicēšanas draugus, ir atradusi Latvijas Zinātņu akadēmijas jauktu kori „Gaismaspils” Andžeja Ranceviča vadībā, tātad koncertam būs daudz balsīgs un krāsains skaņējums sieviešu, vīru un jauktā kora balsis. Biļetes uz koncertu ir iespējams iegādāties „Biļešu paradīzē”.

22. decembrī

Ikšķiles evaņģēliski luteriskajā baznīcā plkst. 19.00 notiks Ogres skolotāju kamerkora 20. jubilejas koncerts „Dievišķais mirdzums”, un repertuārā būs arī skaņdarbi Ziemassvētku noskaņās. Interesenti laipni aicināti.

Īstenos pilotprojektu bērniem ar lasīšanas traucējumiem

Latvijas Disleksijas biedrības valdes priekšsēdētāja Eva Birzniece informē, ka Latvijas Disleksijas biedrība no AS „Swedbank Latvija” ir saņēmusi 16 500 eiro ziedojumu, lai uzlabotu izglītības iespējas bērniem ar specifiskiem mācīšanās traucējumiem. Ziedojums ļaus jau nākamgad četrās skolās ieviest Latvijā unikālu izglītības projektu – skolēni ar apgrūtinātu spēju lasīt jeb disleksiju turpmāk varēs mācīties ar personālo datoru un patlaban latviski pieejamās programmatūras palīdzību.

Disleksija ir specifiski mācīšanās traucējumi, kas pat cilvēkiem ar ļoti labu intelektu apgrūtinā spēju lasīt. Latvijā disleksija skar ievērojamu skaitu bērnu, piemēram, piecpadsmitgadīgo jauniešu vidū funkcionālas lasītprasmes problēmas ir 35 tūkstošiem jeb 17,2 %, liecina OECD pētījums.

Kā norāda E. Birzniece, Latvijā tomēr nav ne izveidota ticama disleksijas noteikšanas sistēma, ne ieviestas zinātniski pierādītas mācības, tāpēc ar pašreizējo izglītības pieeju nereti tiek norakstīti spējīgi, gudri jaunieši, kuriem varētu samērā vienkārši palīdzēt – intensīvi, specifiski mācot lasīt un ar tehnoloģijām kompensējot to, ko skolēns nevar apgūt savas smadzeņu darbības īpatnību dēļ.

Pilotprojektam iegūtās finanses palīdzēs iegādāties 10 datorus un programmatūru, ko nodos skolēniem ar smagākām disleksijas formām. Piesaistot speciālistu no Dānijas, tehnoloģiju izmantošanā tiks mācīti gan skolēni, gan viņu vecāki un skolotāji. Skolēnu mācību sasniegumi tiks analizēti, lai nākotnē līdzīgus risinājumus, iespējams, ļautu izmantot ikvienai skolai Latvijā. ■

Vidusskolēnus aicina pieteikties konkursam „Homines 2018”

Lai veicinātu jauniešu interesi par dzīvesveida, uztura, vides kvalitātes un tehnoloģiju ietekmi uz cilvēka veselību, Rīgas Stradiņa universitāte 11. un 12. klašu skolēnus aicina piedalīties erudīcijas konkursā „Homines 2018”. Cīņā par uzvaru konkursā jaunieši pārbaudīs savas zināšanas un praktiskās iemaņas bioloģijas, cilvēka anatomijas, fizioloģijas, sabiedrības veselības un pirmās palīdzības jautājumos. Konkursa ideja ir tapusi sadarbībā ar Bioloģijas skolotāju asociāciju. Tā nosaukums ir aizgūts no latīņu vārda „homines”, kas nozīmē ‘cilvēki’. Tiek plānots konkursu organizēt katru gadu.

Interesenti līdz 2018. gada 29. janvārim tiek aicināti pieteikties dalībai konkursā, reģistrējoties vietnē <http://ej.uz/Homines2018>. Pēc pieteikuma apstiprināšanas katrs dalībnieks saņems tēmu sarakstu, kas palīdzēs sadarbībā ar skolotājiem sagatavoties konkursa otrajai kārtai. ■

Pedagogu tālākizglītības kursi

Apgāda „Zvaigzne ABC” pieaugušo neformālās izglītības iestāde Skolu informācijas centrs aicina piedalīties pedagogu profesionālās pilnveides programmās:

- ◆ **Mācību priekšmeta „Literatūra” laikmetīga īstenošana vispārīgizglītojošajās skolās 2018. gada 3. janvārī** (A programma 6 stundu apjomā). Maksa par kursiem – 10 EUR;
- ◆ **Skolas un ģimenes sadarbības aspekti sociāli atbildīgas personības izglītošanā 2018. gada 4. janvārī** (A programma

6 stundu apjomā). Maksa par kursiem – 10 EUR;

- ◆ **Kompetenču pieejā balstīts mācību process pirmskolā 2018. gada 5. janvārī** (A programma 7 stundu apjomā). Maksa par kursiem – 10 EUR.

Kursu noslēgumā tiek izsniegta apliecība. Sīkāka informācija un pieteikšanās www.zvaigzne.lv sadaļā „Pedagogiem→Semināri un tālākizglītības kursi”.

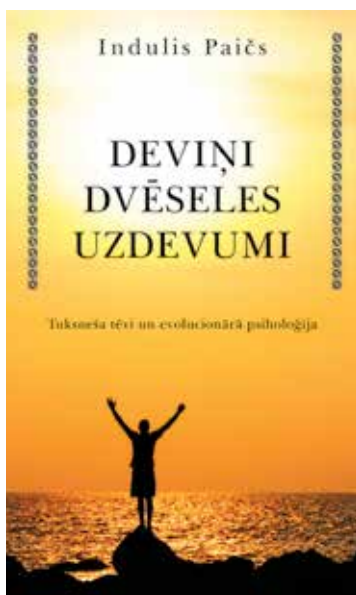
Uzziņas pa tālruni 67508517 vai e-pastu sic@zvaigzne.lv. ■

Deviņi dvēseles uzdevumi

Pazīt sevi nav vienkārši. Mums reizēm šķiet, ka citiem ir maldīgi uzskati par sevi, bet kā ir ar pašiem? Varbūt maldāties arī mēs? Vai zinājāt, ka ikvienā cilvēkā mājo deviņas kaislības? Ikvienā! Kā sadzīvot ar alkātību, mīssaskāri, mantkāribu, dusmām, skumjām, nemieru, skaudību, godkāri un lepnību? Grāmatā sniegtās ierosmes palīdz labāk orientēties savos pārdzīvojumos un izprast sevi – kas es esmu, ko vēlos sasniegt, kādas ir manas iespējas un robežas. Pazīt sevi un kontrolēt savas kaislības nozīmē iegūt stabilu pamatu zem kājām.

Juris Rubenis saka: „Grāmata palīdzēs lasītājiem labāk saprast un patiesāk skaidrot sevi, savu dzīvi. Mūsos mājo vismaz deviņi spēki. Tie neļauj apstāties tikai pie kaut kā viena, tie spiež mūs nepārtraukti mainīties. Un no tiem nav iespējams izvairīties. Vai tie kļūst par mūsu dēmoniem vai eņģeļiem, ir atkarīgs no mūsu izvēlēm.”

Grāmatas priekšvēsture aizsākās 2014. gadā, kad, gatavojoties lekcijām par apzinātību un meditāciju, autors Indulis Paičs nolēma dziļāk izprast katram meditētājam pazīstamo fenomenu, ka psihe darbojas autonomi no meditētāja gribas. Idejas, tēli, emocijas, atmiņas – viss gluži kā no zila gaisa parādās apziņā, it kā domas domātos pašas. Tāpēc rodas daudz jautājumu, piemēram: kas ģenerē šīs psihi parādības, kuras meditācija paceļ apziņā? Kāpēc dažādas domas un sajūtas nomoka cilvēku meditācijas laikā? Rezultātā radās lekciju kurss ar mazliet biedējošu nosaukumu „Dvēseles mocītāji”. Šo lekciju mērķis bija vēlme ieinteresēt klausītājus vairāk uzzināt par cilvēka psihofizioloģiskās uzbūves un apziņas subjektīvās pieredzes attiecībām. Pētot senus un visjaunākos avotus, grāmatas autors nonāca pie pārsteidzošas atziņas, ka seno kristīgo autoru aprakstītās dvēseles kaislības patiesībā ir psihi evolucionārās attīstības rezultāts. Katrai no mūsu kaisli-

bām ir savi, zinātniski aprakstāmi iemesli.

Jebkura izaugsme un pārmaiņas cilvēka dzīvē sākas ar dziļu un godīgu skatījumu uz sevi. Godīgi ielūkoties sevī nebūt nav patīkami. Tas ir pat biedējoši. Kuram gan gribas atzīt, ka ir alkātīgs un skaudīgs? Tomēr šis process sniedz mierinājumu (jo saprotam, kāpēc tādi esam) un cerību (jo, apzinoties reālo situāciju, varam to ietekmēt). Viens no pirmajiem, kurš pierakstījis šādu skatījumu uz cilvēku, bija teologs Pontas Evagrijs 4. gadsimta beigās. Viņš, novērojis cilvēkus un to dvēseles iekšējo dinamiku, izveidoja kaislību jeb dvēseles mocītāju karti. Un tas fundamentāli maina pieeju cīņai ar saviem netikumiem. Ja katrā cilvēkā ir deviņas kaislības, tad var pat nerunāt par audzināšanu pieļautām kļūdām, traumām u. tml. Ir jāpievēršas esībai – būt cilvēkam nozīmē nest sevī kaislības. Un ar gribasspēka palīdzību no tām vaļā netikt. Ir jāmacās ar tām sadzīvot. Šī ir pilnīgi cita pieeja. Un tikai tā mēs savus dēmonus varam pārvērst par eņģeļiem.

Indulis Paičs ir Rīgas Lutera draudzes mācītājs, kristīgās meditācijas un apzinātības skolotājs, studējis Lutera akadēmijā un Latvijas Universitātē. ■

Tu kļūsti pieaudzis. Zēniem Tu kļūsti pieaugusi. Meitenēm

Abas Aleksa Frita un Felisitijas Bruksas grāmatas ir par lielajām pārmaiņām un pieredzi pubertātes periodā – laikā, kad zēni un meitenes no pusaudžiem pamazām kļūst par pieaugušiem cilvēkiem. Kā rakstīts uz grāmatas vāka, tā ir ceļvedis, kas palīdzēs izdzīvot pusaudža gadus un pārvarēt visus šim vecumposmam raksturīgos kāpumus un kritumus.

Grāmatas kalpos par lielisku glābšanas riņķi un ceļa rādītāju ne tikai pusaudžiem, bet arī viņu vecākiem un pedagogiem. Tās ir uzrunājošas, uzrakstītas vienkāršā valodā, ir patiesas, atklātas un uzskatāmi ilustrētas, turklāt skar patiešām plašu jautājumu loku. Uzsākuši sarunu par fizioloģiskajām pārmaiņām, kuras notiek pusaudža ķermenī, grāmatu autori, neviņoties no neērtiem jautājumiem un sarežģītām situācijām, runā arī

par to, kā šis laiks ietekmē pusaudžu prātu un jūtas un ka nobriešana nozīmē ne tikai lielāku neatkarību, bet arī papildu atbildību.

Kā uzveikt pinnes un pareizi skūties, kādu pārtiku izvēlēties, ko nozīmē biežas garastāvokļa svārstības, kā atšķirt labas attiecības no sliktām, kā pasargāt sevi no seksuālas uzmākšanās un emocionālas vardarbības, kur meklēt palīdzību, kā stiprināt pašapziņu, kā aizsargāties no nevēlamas grūtniecības, kā būt drošībā reālajā dzīvē un internetā, kā sagatavoties eksāmeniem – šie nebūt nav visi jautājumi, uz kuriem atbildes ir rodamas šajās grāmatās.

Nobeigumā grāmatas autori uzsver, ka pieaugšana ir saistīta ar pretrunīgām izjūtām un sajūtām, taču tai ir jāniedz arī prieks. Reizē ar ķermeņa nobriešanu attīstās arī prāts, pusaudzis iegūst vairāk fizis-

ka spēka un garīgas kontroles, spēj sasniegt labākus rezultātus, iegūt lielāku brīvību un var izmēģināt daudz ko jaunu. ■

Apgāda „Zvaigzne ABC” izdevumi 2017. gada NOVEMBRĪ

- ◆ J. Mencis (jun.), I. Putre. **Uzdevumu krājums matemātikā 1. klasei**
- ◆ J. Mencis (jun.), I. Putre. **Uzdevumu krājums matemātikā 2. klasei**
- ◆ B. Āboltiņa, K. Liepiņa. **Rokasgrāmata matemātikā vecāko klašu skolēniem un studentiem**
- ◆ **Pasaules atlants kāpēcīšiem.** Pasaule kartēs, faktos, attēlos
- ◆ **Skanīgā ābece 3+.** 33 skaņu podziņas
- ◆ **Dziedošā ferma.** 4 skaņu podziņas
- ◆ **Ašais vilcieniņš.** 4 skaņu podziņas
- ◆ V. Vītola. **Latvijas dzīvnieki ar mazuļiem.** Cietā bilžu grāmata
- ◆ V. Vītola. **Latvijas putni.** Cietā bilžu grāmata
- ◆ V. Vītola. **Latvijas dzīvnieku mazuļi.** Cietā bilžu grāmata
- ◆ **Sniegbaltīte.** Sērija „Pop-up miniklasika”. Telpiska bilžu grāmata
- ◆ **Džungļu grāmata.** Sērija „Pop-up miniklasika”. Telpiska bilžu grāmata
- ◆ **Sarkangalvīte.** Sērija „Pop-up miniklasika”. Telpiska bilžu grāmata
- ◆ **Bembijis.** Sērija „Pop-up miniklasika”. Telpiska bilžu grāmata
- ◆ **Dārzā.** Krāsainie pirkstiņdarbi
- ◆ **2002 uzlīmes.** Uzdevumi, spēles un uzlīmes
- ◆ **Dinozauri.** Uzlīmju atlants. 270 uzlīmes
- ◆ **Kosmos.** Uzlīmju atlants. 260 uzlīmes
- ◆ **Dzīvnieki.** Uzlīmju atlants. 320 uzlīmes
- ◆ **Pasaule.** Uzlīmju atlants. 330 uzlīmes
- ◆ **Īpašie auto.** Krāso, spēlējies, mācies. Uzvelkami auto modeļi
- ◆ J. un V. Grimmī. **Trīs sīvēntiņi.** Sērija „Pasaku klasika” (A. Stakas ilustrācijas)
- ◆ J. un V. Grimmī. **Ansītis un Grietiņa.** Sērija „Pasaku klasika” (A. Stakas ilustrācijas)
- ◆ H. K. Andersens. **Meitene, kas uzkāpa uz maizes klaiņa** (A. Stakas ilustrācijas)
- ◆ R. Svaža, D. Ozols. **Pazudušais salavēcītis**
- ◆ A. Lindgrēne. **Ziemassvētki kūtiņā**
- ◆ Dž. Stiltons. **Pelīgās brīvdienas pansijā „Mirapeles”**
- ◆ T. Parvela. **Ella Lapzemē**
- ◆ A. Vilsone. **Paddingtons, 2.** Filmas stāsts
- ◆ K. Olsons. **Hesterhillas noslēpums**
- ◆ Dž. Kinnijis. **Grega dienasgrāmata. Laižamies!**
- ◆ Dž. Patersons. **Pamatskola. Kā es izdzīvoju cīņā ar huligāniem, brokoļiem un čūsku kalnu**
- ◆ B. Stokers. **Drakula.** Klasika latviešu–angļu valodā
- ◆ M. Tvens. **Toma Soijera piedzīvojumi.** Klasika latviešu–angļu valodā
- ◆ D. Defo. **Robinsons Krūzo.** Klasika latviešu–angļu valodā
- ◆ R. L. Stīvensons. **Bagātību sala.** Klasika latviešu–angļu valodā
- ◆ J. Anmanis. **Tango ar mūzu.** Haikas un zīmējumi
- ◆ F. Bruksa. **Tu kļūsti pieaugusi. Meitenēm.** Izskats, skola, mīlestība, stress...
- ◆ V. Beinerte. **Vārdi un kļūsums.** Esejas, pārdomas, sajūtu pieraksti
- ◆ Ē. Kūlis. **Nelūdz, sudrabkaija.** Stāsti un noveles
- ◆ R. Ziedonis. **Dzīves pieredze un ziepju burbuļi.** Stāsti
- ◆ L. Dreize. **Tā runāja Zosu māte.** Jauniešu romāns
- ◆ A. Toda. **After, 4. Laimīgi mūžu mūžos.** Jauniešu romāns
- ◆ I. Freimane. **Magones laiks.** Romāns
- ◆ D. Lāgerkrancs. **Meitene, kas meklēja savu ēnu.** Romāns
- ◆ S. un R. Berjlindi. **Šūpuļdziesma.** Romāns. „Zvaigznes” detektīvu klubs
- ◆ L. Ullmanna. **Trauksmaiņie.** Romāns
- ◆ A. Kristi. **Slepkavība Austrumu ekspresī.** Romāns
- ◆ S. Hanna. **Aizvērtais šķirsts.** Romāns. Izmeklē Erkils Puaro
- ◆ Ē. A. Puaro. **Kraukļu meitene.** Romāns. „Zvaigznes” detektīvu klubs
- ◆ K. Kaboni. **Smaržu noslēpums.** Romāns
- ◆ L. Madeleine. **Mazā Parīzes konditoreja.** Romāns
- ◆ K. Mortone. **Ezera māja.** Romāns
- ◆ L. S. Hiltone. **Maestra.** Romāns
- ◆ B. Viljamsa. **Vecāks, gudrāks, seksīgāks...** Humors
- ◆ A. Moldvēra. **Kafijas grāmata.** Kafijas receptes no visas pasaules